

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
LJUBLJANAKNAFLJEVA ULICA ŠTEV. 1
TELEFON 55-22 DO 55-25

ROKOPISI SE NE VRACAJO

IZHAJA VSAK DAN RAZEN
PONEDELJKASLOVENSKI
POROČEVALECINSERATNI ODDELEK
LJUBLJANA

TELEFON 38-96

POSTNI CEKOVNI RACUN
LJUBLJANA ŠTEV. 6-90601-1

OGLASI PO CENIKU

MESEČNA NAROCNINA
45 DIN

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

Pred tednom
denarnega
varčevanja

V dneh od 1. do 7. decembra t. l. bo v vsaj naši državi teden denarnega varčevanja. Namen tedna je predvsem popularizirati denarno varčevanje med najširšimi ljudskimi množicami.

Denarno varčevanje ima za socialistično izgradnjo naše države zelo velik pomen. Organizirano zbiranje denarnih sredstev ne pomeni samo zbiranje dodatnih sredstev za pospešeno izpolnitev petletnega plana, to zbiranje uravnava tudi razmerje med kupnim in blagovnim fondom. Zvezna vlada je, upoštevajoč tak značaj denarnega varčevanja, izdala do sedaj vrsto predpisov o hranilnih vlogah, ki nudijo vlagateljem še prav posebne ugodnosti in olajšave. S tem je ustvarila vse pogoje za boljši in hitrejši razvoj denarnega varčevanja.

Do sedaj doseženi rezultati pa kažejo, da naši delovni ljudje veliko varčujejo zlasti tam, kjer je bilo delo komisij za denarno varčevanje ob sodelovanju vseh množičnih organizacij politično in organizacijsko dobro pripravljeno.

Naše ljudstvo ima prirojen smisel za varčevanje in je to vrtilno pokazalo celo v dobi najhujšega kapitalističnega izkoriščanja, ko vlagateljeve vloge zdaleka niso bile tako varne kot so to danes. Brezštevilni zlomi bank, posebno privatnih, ki so zbirale denarna sredstva z ednim namenom, da dosežejo čim večji profit s spekulacijo na škodo delovnega ljudstva, so nam še v živem spominu.

Nerazumljivo pa je nezaupanje nekaterih delovnih ljudi, posebno še na vasi, do državnih kreditnih zavodov. Saj so vsa osnovna sredstva za proizvodnjo v rokah države in tudi banke same so družbena last ter je njihovo poslovanje usmerjeno v korist delovnega ljudstva. Poleg tega jamci v naši državi celotna ljudska imovina za vse vlozene prihranke delovnega človeka. Zato je vsaka bojazen za vloge odveč. Delovni človek vlogo svoje prihranke na varno mesto, s svojimi vlogami podpira ogromne napore vsega ljudstva za izvedbo petletnega plana in za zboljšanje našega življenjskega položaja. S tem prispeva k naši kapitalni graditvi, krepi naš denarni obtok in dviga kupno moč našega socialističnega dinarja. Ali ne koristi s tem tudi samemu sebi?

Izkušnje so sicer pokazale, da si je naš človek o tem že danes povsem na jasnem. Vendar pa so iste izkušnje dokazale, da so tako odgovorni organi, kakor tudi naše množične organizacije vse premalo storile, da bi ljudem pravilno prikazale pomen denarnega varčevanja. V podjetjih bi morale biti tudi hranilne blagajne izraz velike zavednosti delavcev, ki dajejo od sebe vse sile za izpolnitev plana. Prav tako bi morale ustanovljene kreditne odsele v kmetijskih zadrukah in številno vlog kmetijskega delovnega ljudstva, ki ni nikoli z denarjem razpoložljivi in tudi danes tega ne dela, pokazati povoljšeno sliko.

Prav te slabosti, ki izvirajo iz slabega dela komisij, je treba še pred tednom denarnega varčevanja popraviti. Utrditi je treba notranjo organizacijo komisij ter storiti vse, da se bo sleherni delovni človek pridružil splošnemu denarnemu varčevanju.

Nekateri okrajni ljubljanske oblasti so se aktivneje lotili dela in sistematično začeli ustanavljati krajevne komisije za denarno varčevanje. S tem so si ustvarili široko osnovo za uspešno izvedbo tedna denarnega varčevanja. Slabo pa so se lotili dela okrajni Šoštanj, Trbovlje, Kamnik, Novo mesto in Trebnje, ki še danes — torej nekaj dni pred začetkom tedna denarnega varčevanja — niso sestavili okrajnih komisij, kaj šele, da bi razmislili o ustanovitvi krajevnih komisij. Jasno, da je ta malomaren odnos do take važne gospodarske akcije vsega obsojajno vreden in da bo treba zamujeno takoj popraviti z večjim trudom pri bodočem delu.

Teden varčevanja bo izveden s sodelovanjem odgovornih gospodarskih organov, kakor tudi vseh množičnih organizacij in prepričani smo, da tokrat uspeh ne bo izostal.

Za pozitivne hranilne službe, kar je treba doseči še posebno v tednu denarnega varčevanja, je napovedala komisija za denarno varčevanje pri ljudskem odboru ljubljanske oblasti, tekmovanje komisij mariborske in gorisške oblasti v naslednjem: katera komisija bo najbolje izvedla organizacijo propagandne mreže, vzpostavila uspešno operativno evidenco o poteku tedna varčevanja, dosegla polno zaščito na sejah in končno, katera komisija bo dosegla najboljše rezultate pri številu vlagateljev, višini hranilnih vlog in številu novo osnovanih hranilnih odsekov pri kmetijskih zadrukah.

Navedeno tekmovanje bo pripomoglo k uspešni izvedbi tedna varčevanja in doprineslo svoj delež k še večjemu uspehom petletnega plana. Istotako pa naj bo tudi odgovor vsem informirskim obkroževalcem, ki skušajo zatreti vsak polet našega gospodarskega in političnega življenja.

DIREKCIJA ŽELEZNIC LJUBLJANA

je izpolnila transportni plan za leto 1949

Železničarji direktije Ljubljana so izpolnili svojo obljubo, da bodo izpolnili transportni plan za leto 1949 do našega največjega praznika, do Dneva republike.

Transportni plan je izpolnjen 25. t. m. glede naloženih vagonov s 102,2%, glede naloženih teže blaga s 101,2%, glede statistične obremenitve voz s 100%, glede obteka vagonov s 112%, glede dnevnega povprečnega nakladanja s 102,1% in glede skupnega dela po transportnem planu s 101,8%.

Železnica ni krila 0,4%, stvarnih potreb po vagonih. Toda tudi te potrebe transportov bi železnica lahko krila, če bi transportanti porazdelili vse svoje prevoze enakomerno v vsem letu, če bi v enaki meri kakor ob delavnih nakladah vagonov tudi ob nedeljah, praznikih in ponoči, če bi vozovi, zlasti les in drva, pravilno nakladali, če bi hitro razkladali blago, da ne bi prišli vagoni v stojnino, če bi se vagoni izkoriščali po teži (statistična obremenitev) in če bi transportanti že pri predaji vagonov za prevoz takoj usmerili blago na pravilne namembe postaje, da bi ne bile potrebne reekspedicije, katerih je bilo 7965.

Z enakomerno porazdelitvijo prevozov bi bil vagonski park enakomerno obremenjen vse leto. Tako pa so stali od januarja do junija vagoni delno neizkoriščeni, medtem ko od julija do novembra železnica ni mogla zaradi jesenskih prevozov kriti potrebe za blago, ki bi se lahko prevzalo že v začetku leta. Tudi niso transportanti izkoriščali nakladanja ob nedeljah in praznikih ter so zato vagoni ostali na škodo skupnosti neizrabljeni. V znatni meri so škodovali dostavi vagonov tudi nepravilni nakladi in so se morali vagoni zadrževati zaradi popravila delj časa na medpostnih in omejenih postajah. Rak rana hitre cirkulacije in neovirane dostave vagonov pa je bilo počasno razkladanje — saj je bilo v stojnini vse leto povprečno 150 vagonov, ki so bili tako brez utemeljene potrebe odvzeti prometu in s tem povzročili nakladanju.

Zaradi nadaljnjega neoviranega izpolnjevanja transportnega plana v letu 1950 in izpolnitve petletnega plana v štirih letih je nujno potrebno, da se odpravijo navedene napake, ki ovirajo transportni plan.

Zvezna tobačna industrija je izpolnila letni plan

V sredo dne 23. t. m. so izpolnile letni proizvodni plan tobačne tovarne v Ljubljani, Titogradu in Banjaluki, in sicer tako po obsegu kakor tudi po vrednosti. Z izpolnitvijo letnega plana teh tovarn je zvezna tobačna industrija kot celota izpolnila svojo proizvodno nalogo za leto 1950.

Senovski rudarji bodo letni plan izpolnili pred Dnevom republike

Danes dopoldne ob 9.40 je kolektiv premogovnika Senovo izpolnil proizvodni plan za mesec november. Le še malo manjka senovskim rudarjem do izpolnitve letnega plana, zato še stopnjuje svoje napore, ker hočejo letno plansko nalogo izpolniti do Dneva republike.

V nedeljo bodo delali v vseh treh izmenah. Dopoldne bo tekmovalo za čim večjo storilnost dela 5 brigad rudarjev. Popoldne se bodo pomerile med seboj tri brigade rudarjev, ena brigada uslužbencev, ena brigada jamskih zidarjev in ena brigada lovskih tovarišev. Ponoči pa bodo tekmovali tri brigade rudarjev. V nedeljo bodo delavci in uslužbenci sledili zgledu družine kopača Antona Kostanjskega, ki je pripeljal preteklo nedeljo na delo ženo Veroniko, sina Tončka, spremljevalca tovarnega avtomobila ter hčerko, brivsko pomočnico. Družina tovariša Kostanjskega je

delala pod vodstvom očeta na odkopu in je nakopala ter naložila 27 vozov, to je 20,8 ton premoga.

Nadaljnja podjetja, ki so izpolnila svojo plansko obveznost

Cedalje več je delovnih kolektivov, ki so izvršili planske proizvodne naloge za letošnje leto. V četrtek zvečer je delovni kolektiv tovarne tanina v Majšperku izpolnil svoj letni plan po količini, vrednosti in asortimentu. Podjetja glavne direktije usnjarske industrije LRS so v predelovalni proizvodnji že 21. t. m. dosegla kot celota svoj letni proizvodni plan po vrednosti. Tovarna čevljev »Obutev« v Kranju je plan izpolnila do 20. oktobra, tovarna gumijastih izdelkov »Sava« 15. novembra, tovarna usnjene galanterije »Toko« v Domžalah pa 18. novembra. Med usnjarnami pa je izpolnila 15. novembra letni plan tovarna usnja v Ljutomeru.

V javnem avtomobilskem tovarnem prometu je podjetje »Slovenija-avtopromet« Ljubljana izpolnila svojo letno plansko obveznost do 4. oktobra, podjetje Slovenija-avtopromet Celje pa 23. novembra. S tem je direktija za promet ljubljanske oblasti izpolnila svoj plan tovarnega prometa za letošnje leto.

V zeniški železnici je drugi obrat izpolnil svojo letno plansko nalogo. Delovni kolektiv valjarne je v torek izvršil svoj letni plan 39 dni pred rokom. V bližnjem premogovniku Zenica pa je izpolnil svojo letno plansko nalogo kolektiv rudniške vrtnalnice, ki ima nalogo ugotoviti premogovne plasti v zvezi z razširjenjem rudnika.

V PRIPRAVAH ZA VOLITVE V PREKMURJU

Ljudstvo v Prekmurju je v pripravi na volitve že izbralo svoje kandidante za krajevne ljudske odbore. V teh pripravah se je po prekmurških vaseh bolj kakor kdaj koli odražala ostra borba med posameznimi graditelji socializma in med ostanki različnih vaških škodljivcev, ki na vse načine poskušajo zavreti nagel razvoj in napredek prekmurških vasi.

Borba teh bivših vaških mogotcev je zavzela v Prekmurju najbolj različne oblike. Ponekod se še poskušajo vrniti v bodečo novoizvoljene krajevne ljudske odbore kot pristajali ljudske oblasti; drugod nastopajo med ljudstvom kot nasprotniki volitev s pretvezo, da bodo novoizvoljeni odborniki »prvi brigadirji« v bodečih vaških kolhozih. Prekmurški mali človek, ki doslej nikdar v zgodovini ni imel možnosti, da bi sam odločil o svojem življenju, tem govoricam včasih še naseda. Zato tudi niso samo slučajni, ko mali in srednji pošteni kmetje odklanjajo kandidature iz strahu pred temi ljudmi.

Tako imajo frontni aktivisti, ki vodijo priprave za volitve v prekmurških vaseh, čisto velike težave. Velik del teh težav pa je tudi posledica nepravilnosti, ki so jih zagrešili posamezni aktivisti ob raznih gospodarskih ukrepih, ker niso mislili na to, da je na Prekmurjem velik razredni boj med tistimi, ki se hočejo za vsako ceno ubraniti novega družbenega reda, in onimi, ki so dobri in pošteni, pa še niso popolnoma začetili svoje moči in so zaradi tega nekateri tudi izgubili vero v pravičnost naše ljudske oblasti. Marsikateri frontovci in partizija je stalo mnogo truda, preden je tem ljudem razložil in dopovedal, da za napake, ki jih delajo posamezni, navadno neodgovorni ljudje, ne morejo obdolževati celotne ljudske oblasti.

Grobe napake so takšni aktivisti

all ljudje, ki ne bi smeli biti aktivisti, delali predvsem pri različnih okupih. Te so znali nasprotniki ljudske oblasti temeljito izrabiti v propagandi proti volitvam. Posebno prav jim je prišel odkup prasičev, ki se obenem izjavja po prekmurških vaseh, kjer so posamezni aktivisti zopet zašli na stranska pota. Samo nekaj primerov naj navedemo:

V vasi Zencovci mali kmetje v začetku sploh niso hoteli predlagati in podpisati kandidatnih list, čes da mali kmet danes nima nobene besede. Okrajni aktivisti, ki je prišel v to vas zaradi odkupa, se je baje vedno družil le z velikimi kmeti; pri njih je prenočeval in poslušal njihove nasvete. To je imelo po mnenju malih

Nagradno tekmovanje za »Teden varčevanja«

Za zboljšanje in pozitivno hranilne službe pri sindikalnih organizacijah sta razpisala Ministrstvo financ LRS in Narodna banka FLRJ, centrala za LRS v času do 31. decembra 1949 nagradno tekmovanje v sledečih točkah:

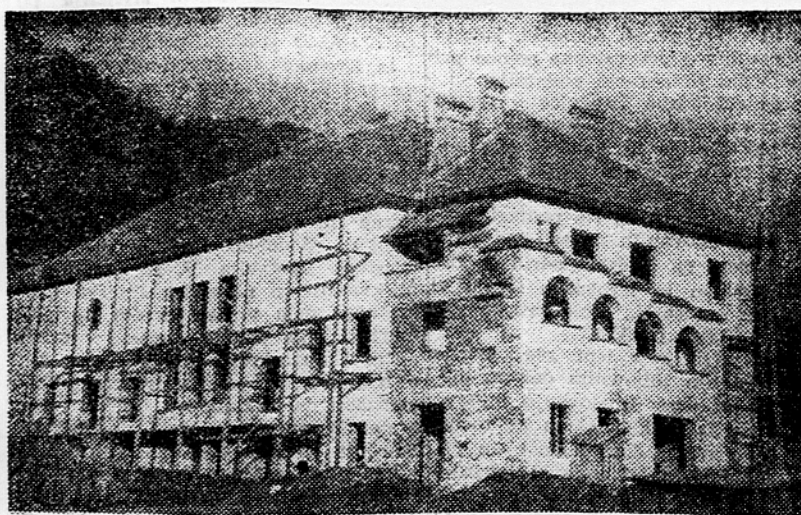
1. Katera sindikalna podružnica bo zajela najvišji odstotek svojega članstva v krog vlagateljev na hranilne knjižice v svojih hranilnih blagajnah.

2. Katera sindikalna podružnica bo dosegla najvišji skupni znesek vplačil hranilnih vlog v sorazmerju s plačami svojih članov.

3. Kateri okrajni ali krajevni sindikalni svet bo ustanovil na svojem območju sorazmerno največ hranilnih blagajn v delovnih kolektivih, ki imajo do sto članov.

Nagrade: Prve tri najboljše sindikalne podružnice prejmejo radijske aparate, najboljše okrajni ali krajevni sindikalni svet prejme radijski aparat.

Največji zadrugi dom v Slov. Primorju

V Zatočinu (tolminski okraj) so zgradili največji in doslej najlepši zadrugi dom v Slov. Primorju. V zadrugnem domu pravkar hitijo tudi z notranjimi deli in notranjo opremo, da bodo tako s popolno dograditvijo najlepše proslavili Dan republike 29. 4. m.

Zastopstvo Ciril-Metodove družbe
katoliških duhovnikov LR Slovenije
pri maršalu Titu

Beograd, 23. novembra

Predsednik zvezne vlade maršal Tito je sprejel včeraj ob enajstih predstavnikih Ciril-Metodove družbe katoliških duhovnikov LR Slovenije: predsednika Antona Bajta, tajnika verske komisije pri predsedstvu vlade LR Slovenije Jožeta Lampreta, dekana teološke fakultete v Ljubljani dr. Antona Trstenjaka, mariborskega kanonika dr. Al. Osterca, podpredsednika družbe Matijo Medveščka, predsednika družbene pododbora za Prekmurje Ivana Camplina in priorja pleterške karizije Leopolda Edgarja. Sprejema se je udeležil tudi Alojzij Sušič, referent za katoliško veroizpoved pri državnih verski komisiji pri predsedstvu zvezne vlade.

V imenu članov delegacije in Ciril-Metodove družbe katoliškega duhovništva LR Slovenije je pozdravil mar-

šala Tita predsednik Anton Bajt, ki je poudaril pripravljenost članov družbe in patriotske duhovščine, da v sodelovanju z ljudskimi oblastmi prispevajo svoj delež pri graditvi nove Jugoslavije.

V daljšem razgovoru s člani delegacije, med katerim so se dotaknili raznih vprašanj odnosa cerkve in države ter sodelovanja patriotske duhovščine z ljudskimi oblastmi pri izgradnji naše države, je maršal Tito pozdravil delovanje Ciril-Metodove družbe katoliških duhovnikov LR Slovenije in opozoril na to, da je v svoji znanj izjavi v Zagrebu, kakor tudi že prej in kasneje, nekažkrat izrazil željo, da naj se pravilno in sporazumno rešijo različna vprašanja med državo in cerkvijo.

Uspehi in neuspehi
pri zadrugnih gradnjah v mariborski oblasti

Posamezni okraj mariborske oblasti so v teh dneh pred Dnevom republike še pospešili svoje napore, da bi izpolnili plan zadrugnih kapitalnih gradenj. Na zadnji konferenci šefov za kapitalno gradnjo okrajnih ljudskih odborov so kritično pretehtali uspehe, ki so jih kmečke obdelovalne zadruge, zadrugne ekonomije in kmetijske zadruge dosegle pri zadrugnih gradnjah.

V okraju Gornja Radgona so n. pr. izpolnili 81% plana gospodarskih objektov, pri zadrugnih domovih pa so ostali tam, kjer so bili leta 1948. Krivda za to je predvsem v okrajnem operativnem vodstvu za zadrugne gradnje, ki ni nudilo skoraj nobene pomoči osnovnim organizacijam na terenu. Za uspeh pri gospodarskih gradnjah imajo zaslugi sami zadrugniki, ki pravilno cenijo njihov pomen za gospodarski dvig zadrug.

Zelo škodljivo je na zadrugne gradnje vplivalo stalno menjavanje kadra v okrajnih upravah, in tudi nepravilen odnos do tega kadra od strani okrajnih odborov. V okraju Maribor-okolica je bila naložena skrb za gradnjo 40 zadrugnih domov ter več kot 60 gospodarskih poslopij samo enemu strokovnjaku, ki seveda teh nalog ne zmore. Kmetijsko poverništvo tega okraja je dolžno preskrbeti za zadrugne gradnje več potrebne kadra, za katerega so mesta že davno planirana. Kljub takemu stanju so v okraju Maribor-okolica dosegli pri gradnji gospodarskih objektov zaradi vneme zadrugnikov lepe uspehe.

Med ostalimi okraji je pri kapitalnih zadrugnih gradnjah na prvem me-

stu še vedno okraj Ljutomer. Prvi za njim je mestni ljudski odbor Maribor-mesto, ki je presegel letni plan kapitalnih gradenj za 292%. Sicer so v Mariboru pogoji za dobavo materiala iz lokalnih virov veliko bolj kot v ostalih okrajih mariborske oblasti, vendar pa ta odstotek dokazuje, da so se kmečke obdelovalne zadruge in vinogradniške zadruge v polni meri zavedale pomena zadrugnih gradenj za svoj napredek. Zadrugniki kmečkih obdelovalnih in vinogradniških zadrug v Mariboru so na novo zgradili in adaptirali 43 raznih gospodarskih in stanovanjskih poslopij. Zraven tega pa so tudi pri zadrugnih domovih precej napredovali. Pri gradnji so si pomagali predvsem z materialom iz lokalnih virov, saj so pridobili iz ruševin 400.000 kom. zidakov, 3300 kub. m peska, gramozu in kamna, 900 kub. m raznega gradbenega lesa in okrog 6 ton raznega betonskega železa. Množične organizacije so prispevale 59.147 prostovoljnih delovnih ur, pri čemer OF 38.394, AFZ 8212, LMS 8193 in sindikati 4350 ur. Največ je dosegla kmečka obdelovalna zadruga »Jože Lackov«, ki je zgradila na novo eno svinjak z zmogljivostjo 280 rilev in adaptirala trinaest drugih v kmetijstvu potrebnih objektov. Pri zadrugnem domu v Kamnici pa se je posebno izkazal tov. Zakušek Drago, ki je sam opravil 600 prostovoljnih strokovnih delovnih ur kot zidarski mojster in s tem dal zgled tudi ostalim frontovcem, da so začeli z delom.

V RUDNIKU HRASTNIK
bodo potrebni še
večji napori

Rudnik Hrastnik je glede proizvodnje med srednjimi premogovniki Slovenije. Da je trenutno še nekoliko pod planom, je v glavnem krivo dejstvo, da mu je šele v oktobru uspelo dobiti manjkajočo delovno silo, čeprav je posvetil vprašanju delovne sile dovolj truda.

Novo delovno silo predstavljajo predvsem brigade, ki so se prostovoljno vključile v rudarstvo, da prispevajo svoj delež k široki akciji, ki ima namen čimprej nakopati toliko premoga, da ga bo dovolj za vse potrebe potrebne, zlasti tudi za široko proizvodnjo.

Prostovoljne brigade, ki so pravilno razumele svoje poslanstvo, so se z navdušenjem vključile v proizvodnjo in na splošno dajejo zadovoljive uspehe. Najboljša brigada je jesenjska, njej sledi primorska, slabša pa je mariborska. Za svoj slab uspeh pa seveda ni kriva ta brigada kot celota; temu so krivi nekateri posamezniki. V tej brigadi je nekaj članov, ki so premalo disciplinirani, premalo zavedni in delavni, pa tudi znašnosti in higieni ne posvečajo potrebne pažnje. Kot primer nedisciplinirane lahko navedemo dejstvo, da je bilo 14. t. m. v tej brigadi 20 neupravičenih izostankov. Nekateri člani brigade so se v soboto 12. t. m. brez vednosti in odobritve rudniške uprave odpeljali domov in so se posamezni med njimi vrnilli šele v sredo. Opaža se tudi, da se nekateri izmikajo delu v jami, čes da je za njih to

delo prenaporno. Nekaj brigadirjev pa je pokazalo tako malo volje do dela, da jih je uprava rudnika poslala na njihova prejšnja podjetja s pripombo, da niso delavljivi. Uprava rudnika bo odslej odslavljala tudi tiste delavce, ki bodo imeli 5 neupravičenih izostankov.

Iz navedenega sledi, da je med novimi delavci še premalo zavednosti in da bodo morale partijske in sindikalne organizacije posvetiti temu vprašanju več pažnje.

Primer nepravilnega odnosa do dela najdemo seveda tudi med rednimi rudarji. Neupravičeni izostanki, zamujanje pri prihodu na delo in predčasno zapuščanje dela niso redkost. Zgodil se je celo primer, da je delavec pri kompresorju ponoči zaspal in se je zaradi tega ustavilo delo obrata Ojstro. Glede na ta primer so bili izdani potrebni ukrepi.

Med novimi delavci pa imamo tudi primere velike poštovitosti in zavednosti. Tov. Alojz Černič, ki je brez desne roke in ga je zdravnik spoznal za nesposobnega za delo, se je kljub temu vključil za dobro teden mesecev v brigado prostovoljnih delavcev. V jami dela kot kretničar in odvozač na odvozišču vpadnika in to z velikim uspehom.

Razen navedenih pojavov, ki negativno vplivajo na izpolnitev plana, morajo v rudniku premagati tudi razne tehnične probleme. Tu je n. pr. problem pomanjkanja vozilovozov ozir. pravilno kroženja vozilovozov. Pomanjkanje vozilovozov, ki se pojavlja v jami, je namreč posledica tega, ker ima rudnik vozilovoz različnih tipov. Zato niso vsi vozilovoz uporabljivi na vseh deloviščih. Ugotovljeno pa je, da se da z malimi tehničnimi pripomočki in z nizkimi stroški ta preeh problem pravilnega kroženja vozilovozov odpraviti. Rešitve tega vprašanja so se tudi že lotili. Prav tako rešujejo tudi ostale probleme, kolikor to razpoložljiva sredstva dopuščajo.

Frontovci bodo zgradili
železnico Raška-Novi
Pazar

Frontne organizacije Novega Pazara in okoliških okrajev so se zavezale, da bodo s prostovoljnim delom zgradile 17 km dolgo normalnotrino progo Raška-Novi Pazar. Z delom bodo začeli že 1. decembra. Frontovci so se zavezali, da bo vsak mesec odšlo na gradbišče proge po 1500 članov. Progo hočejo zgraditi do 7. julija prihodnjega leta, to je do dneva ljudske vstaje. Največji objekt na novi progi bo velik most čez reko Ibar pri Raški. Proga Raška-Novi Pazar bo velikega pomena za velik del Sandžaka, saj bo Sandžek povezala z glavno progo, ki vodi od Skoplja čez Kosovo polje proti Beogradu.

Zasedanja Organizacije Združenih narodov

Odgovor dr. Beblerja Višinskemu

New York, 25. nov. Jugoslovanski delegat Aleš Bebler, ki je na včerajšnji seji v odgovoru na posebne protisovjetske izpade Višinskega in delegatov, ki so se vključili v protijugoslovansko gonjo, govoril, je v svojem govoru poudaril: »Glede na dejstvo, da je bilo stališče jugoslovanske vlade do vprašanja, ki ga proučujemo, ter do dveh besedil, ki so pred nami, jasno navedeno v našem prvem posredovanju v govoru Milovana Djilasa, želimo samo odgovoriti govornikom, ki so se od tedaj znesli na prvo jugoslovansko posredovanje. Njihovi govori so pomebni bolj po tem, česar ne vsebujejo, kot po tem, kar vsebujejo. Ti govorniki so se izognili vsemu, kar je povezano z jedrom vprašanja, ki smo ga navedli, ter s politiko pritiska vlade ZSSR nasproti Jugoslaviji.

Oglejmo si natančneje govor g. Višinskega! Ali je odgovoril na vprašanja, ki smo mu jih zastavili? Mar je obrazložil nesmiselne obtožbe, ki jih njegova vlada uporablja v svoji protijugoslovanski gonji? Ne, ni odgovoril. Tudi ni nikdar odgovoril. G. Višinski ni odgovoril na vprašanja, kako je mogoče govoriti o sovjetskih notah Jugoslaviji ter demonstrativna premikanja čet ob jugoslovanski meji spravi v sklad z obveznostmi v Ustanovni listini OZN? G. Višinski ni odgovoril, zakaj naše njegova vlada rešiti vprašanja sovjetskih državljanov, bivših belogardističnih emigrantov, ki so zapustili Rusijo po osvoboditvi in ki blivajo sedaj v Jugoslaviji. Zakaj jih ne popravi in zakaj njegova vlada ne odgovarja na našo noto, v kateri smo predlagali, da bi bila ta stvar mirno urejena.

Gospod Višinski ni mogel opravičiti obtožbe tiska in njegove države, da so v Jugoslaviji ameriška oporišča in ni mogel iz razumljivih vzrokov imenovati nobenega izmed teh domnevnih oporišč.

Napoved — kar je najhujše — ni g. Višinski odgovoril na naše glavno vprašanje: kako bi mirolna izjava vlade ZSSR in njenih predstavnikov spravili tukaj v sklad s politiko pritiska in groženj proti suvereni državi — Jugoslaviji. Z drugo besedo — g. Višinski sploh ni skušal izpodbijati naše glavne teze o nasprotju med besedami in dejanji vlade ZSSR.

Namreko da bi rešili to težavno nalogo, je g. Višinski preprosto izjavil, da je smešna trditev, da bi kdor koli ogorčil suverenost Jugoslavije, vendar je takoj po tej izjavi še nadalje ponavljala ista obrekovanja, na katera smo opozorili med našim prvim posredovanjem. Kako naj ocenimo ta odgovor? Ali ni to nemara nov poskus opravičiti politike pritiska proti Jugoslaviji? Toda v tem primeru potrjuje ta odgovor naše obtožbe.

Kako je mogoče znova navažati zapisnik mrčne burke, ki naj bi bila razprava proti Raiku, kot resen dokaz? Zares g. Višinski ni skušal braniti niti najbolj grobih nesmiselnosti, ki so prišle na dan pri tem procesu. Ni skušal braniti temeljne teze, da pravice, namreč da je celotno narodnoosvobodilno vojni v Jugoslaviji od leta 1941. do 1945. leta organiziral in vodil gestapo in da celotno socialistično graditve naše države od leta 1945. vodili zahodni agenti. Tokrat se je naš ustavil pri podrobnostih. Eden izmed obtožbenih je izjavil, da zanesljivo ve, da so štirje jugoslovanski diplomati angleški vojniki. Čeprav je glavna teza nesmiselna, je tukaj vendarle podrobno, ki se je ne da označiti kot nesmiselno. Gotovo je g. Višinski rekel sem pri sebi: Oglejmo si to podrobno malo pobliže, predvsem, kdo je obtožen? Višinski je tako naglasil z zlobnim poudarkom, kot da bi hotel reči: Glejte dobrega in poštenega obtožbenca, obtožbenca, ki bi se ga morali Jugoslavlani najbolj bati, ker je jugoslovanski državljan in jugoslovanski diplomat ter vsakogar eden od najhujših. Toda ta obtožbenec Brankov ne zasluži večjega zaupanja od ostalih obtožencev tega procesa. Kakor je že Milovan Djilas tukaj izjavil, je Brankov pobežnik iz jugoslovanske diplomatske službe po objavi resolucije Informbiroja ter se javno izrekel za omenjeno resolucijo in proti svoji državi. Celotni Informbirojski tisk, vstetši sem tudi sovjetski tisk, je priobčil njegovo izjavo. Več tednov zaporedoma so budimpeštanska in druge radijske postaje prenašale in navažale njegovo izjavo. Brankov je postal eden izmed najmarljivejših agentov vlade Sovjetske zveze v njeni borbi proti Jugoslaviji. Višinski ga je v več vzhodnoevropskih prestolnicah. Malo pred Raikovim procesom se je pojavil v Moskvi. Bil je seveda svoboden. Nato je nenadoma postal velik zločinec, obtoženeč št. 3 na zloglasnem procesu proti članu madžarske vlade. Priznal je vse, česar so ga obtožili. Priporočeval je najbolj fantastične zgodbe in se sploh ni skušal opravičiti ali zagovarjati. Vendar je razpolagal z zelo preprostim sredstvom obrambe, t. j. s svojo diplomatsko imuniteto, kar Brankov je bil prvi svetnik neslanstva in odpravnih poslov v času, ko je menda izvršil svoje zločine. Dejstvo, da madžarska vlada ni posvečala pozornosti njegovi imuniteti, ne more nikogar začuditi, kdor pozna moralo, ki jo je sovjetska vlada vnesla v odnose med državami Vzhodne Evrope. Zakaj se Brankov oziroma njegov odvjetnik nista sklicevala na njegovo diplomatsko imuniteto? To dejstvo ter drugi indicii in dokazi jasno kažejo, da gre tu za komedijo in ne za proces.

Mar je g. Višinski, ki je omenjal Brankova, opazil slabe strani tega navideznega obsojenca? Mar je to vzrok, zaradi katerega je omenil diplomatski status svojega miljenca. Menim, da tu ne gre za zmozo, zlasti, kadar govori bivši državni tožilec. Prav tako ne more biti zmoza v delu zapisnika, ki ga je g. Višinski tu prebral. V tem delu zapisnika je imenovan Brankov trdil, da ve, da so štirje jugoslovanski

diplomati angleški vojniki ter omenil med drugimi Lazo Ladinovića, ki ga je nazival jugoslovanskega poslanika v Švicah. Toda moji prijatelji Ladinovići ni bil nikdar poslanik v Švicah. Bil je generalni konzul v Marseilu, načelnik oddelka zunanjega ministrstva v Beogradu, nato prvi svetnik v Parizu, med budimpeštansko razpravo in v času, ko je g. Višinski govoril v tem komiteju, pred nekaj dnevi, pa je bil naš prvi svetnik in odpravnih poslov v Moskvi. Nekaj dni po govoru Višinskega je bil razglašen za asperso non gratus, o čemer je pisal ves sovjetski tisk. To je samo primer nezgod, ki se lahko pripetijo vsem tistim, ki navažajo katero koli stran zapisa z Raikovega procesa. Ali so nam potrebni še drugi dokazi? Poglejte dokaz, ki nam ga je dal g. Kiselj. Namesto 122 strani angleškega zapisnika je navedel 119. in 120. stran. To je prav tako proza istega Brankova. Na tem pomembnem mestu trdi Brankov: 1. Da so Kardić, Djilas in Ranković angloameriški agenti, 2. da so številni ministri zvezne vlade ter ministri republikanskih vlad prav tako angloameriški agenti, 3. da je baje vse, kar je našel v arhivih notranjega ministrstva, kjer je baje videl predmete, ki se nanašajo na osebe, o katerih sumimo, da so angloameriški agenti. To je tudi notranji minister, ki je angloameriški agent, ima v svojem ministru na razpolago vsem svojim uradnikom seznam osebja, o katerem sumimo, da so, kot on, agenti istih tujih vesilov. Glejte, kam lahko pride človeka želja po podrobnostih tega procesa.

Navzile svoji naklonjenosti podrobnosti niso g. Višinski in njegovi sodelavci omenili podrobnosti, ki jih je navedel Djilas. Ničesar niso povedali o podrobnosti, ki se nanaša na mojo osebo. Toda ta podrobnost je zelo čudna. Ne izplača se, da jo ugotovimo v sodnih dokumentih. Poglejmo odstavek v obtožnici, ki ga je objavil ves madžarski tisk ter mnogo podobnih časopisov, kakor je »Novoje Vremja«.

Rečeno je, da sem se povezal z Raikom v koncentracijskem taborišču v Franciji po španski vojni. Takoj sem zavrgel to trditve v izjavi, ki sem jo dal tisku, ter pri tem poudaril dejstvo, da nisem bil nikdar v koncentracijskem taborišču v Franciji. Po angleški verziji zapisnika procesa sta obtoženec in predsednik sodišča upoštevala moj demanti in nista vztrajala pri tej podrobnosti. V izjavah, ki jih je dal Raik, ni omenjeno več mojih ime, pač pa se pojavlja pod drugim imenom — Weber, toda tudi to še ni vse. V zapisniku, ki je bil objavljen v srbskem jeziku in ki so ga hoteli nezakonito razpečati v Jugoslaviji, je moje ime ponovno in ponovno je tudi v obtožnici. Prepričan sem, da je to prvi primer v zgodovini pravosodja, da bi bilo prevažalcem dovoljeno, da izpremenijo obtožnico visokega sodišča. Medtem je uradna madžarska broševna agencija izjavila, da gre za napako in da oseba, za katero gre, ni istovetna z menoj. Ali glejte vrhunc! Po vseh teh rektifikacijah in demantijih je »Pravda« dne 5. novembra 1949. leta objavila poseben članek, v katerem je rečeno, da je Raikov proces dokazal, da sem bil nemški in francoski agent, in sicer ne le v koncentracijskih taboriščih v Franciji, marveč tudi v Španiji, ker sem baje izdal republikance. Kje in na kakšen način? V zapisniku o Raikovem procesu ni sledu od te zgodbe, ki je bila po »Pravdi« dokazana med tem procesom. »Pravda«, kar bi se reklo po srbsko resnica, enostavno ne piše pravice in resnice, marveč laži in obrekovanja. Sedaj pa se vrnilo k g. Višinskemu. Na podlagi podrobnosti, ki jo je sam izbral, je prišel do zaključka, da sta Raikov proces in njegova priča privedla njegovo vlado do tega, da sta znova proučila svoje stališče do pogodbe o prijateljstvu z Jugoslavijo. Znano je, da se je vlada ZSSR sklicevala na Raikov proces, ko je odpovedala pogodbo o prijateljstvu. Očitno je, da je g. Višinski v tem primeru preobrnil dejstva, ker sovranska politika vlade ZSSR nasproti Jugoslaviji ni začela z Raikovim procesom, marveč baš nasprotno. V resnici so to politiko pritiska in vmešavanja v notranje zadeve Jugoslavije izvajali že več kot leto dni pred procesom proti Raiku. Prisiljeni smo ugotoviti, da je bil Raikov

proces zgolj velik politični bluff, ki je hotel opravičiti vse, kar je bilo pred procesom in kar se je dogodilo po njem.

Meuam pa je Višinski našel nov dokaz. Dejal je, da je Jugoslavija odpovedala pogodbe o mešanih jugoslovansko-sovjetskih družbah. Predvsem ta izjava ni točna, kakor je že Milovan Djilas poudaril pred nekaj dnevi. Mi smo predlagali vladi ZSSR, da se ti dve družbi razpustita in likvidirata, ter predlagali načela, po katerih bi se morali ravnati ob njuni likvidaciji. Vlada Sovjetske zveze je sprejela naše predloge in poslala svojo delegacijo v Beograd. Pogajanja so trajala več mesecev in je bil naposled podpisan sporazum o likvidaciji. Najvažnejše pa je to, kdaj in ob kakšnih pogojih smo predlagali likvidacijo teh dveh družb. To smo storili tedaj, ko je vlada ZSSR in z njo vse druge vlade, ki sledijo njeni protijugoslovanski politiki, že zdavnaj odpovedale svoje gospodarske sporazume z Jugoslavijo. Nastaja vprašanje, zakaj je vlada Sovjetske zveze izjemno ohranila v veljavi prav vse pogodbe mešanih družb? Mar ne zavoljo tega, ker je spoznala, da so te pogodbe posebno koristne za vlado Sovjetske zveze, posebno škodljive pa za nas?

Po vsem tem je Višinski dovolj pogumen, da nas obtožuje, da smo preveliki pobudo za razpust teh dveh družb. Drzne se imenovati to sabotažo normalnih odnosov med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo. Ta primer pa tudi ta obtožba proti nam, potrjuje nedvomno, da vlada Sovjetske zveze ne želi normalnih odnosov med našima dvema suverenima državama, marveč da želi podrejanje in neenakopravne gospodarske odnose. To je jedro vprašanja, ki je bilo izraženo na ali oni način v govorih predstavnikov Vzhodne Evrope, ki so govorili pred oziroma za Višinskimi. Resnica je, da so vsi ti govori temeljili večinoma na docela neosnovanih obtožbah, zlasti pa na žalitvah. Toda žalitve, ki jih poslušamo že leto in pol, so prav tako značilne kakor tako imenovani dokazi. Te žalitve dokazujejo predvsem to, da tisti, ki jih izjavljajo, nimajo na razpolago dovolj dokazov, ali pa da so njihovi dokazi takšni, da pričajo prav o nasprotnem, kar sami trdijo. Te žalitve dokazujejo razen tega, da nadaljuje Sovjetska zveza svojo politiko pritiska in vmešavanja v notranje zadeve? Hočeli z žalitvami nekako opravičiti to politiko. Vendar je jasno, da to ne privede nikamor, kajti naše ljudstvo zavrača žalitve. Naše ljudstvo je prišlo do tega zaključka: tisti, ki žalijo heroje naše narodnoosvobodilne vojne, ki žalijo vlado, katero smo svobodno izbrali, ne morejo imeti poštenih namenov. Našega ljudstva torej ne zanimajo vaše žalitve, marveč ga zanimajo dejanski odnosi med našimi državami. Naše ljudstvo postavlja samo eno vprašanje: Ali ste pripravljeni spoštovati njegovo voljo in vaše mednarodne obveznosti? Da ali ne? Gre za odnose med državami, gre za poskuse strnoljaviti zakonito vlado suverene države s pritiskom od zunaj, z ekonomsko blokado, z brezobzirno gonjo, obrekovanji in groženji, z demonstrativnimi premiki čet ob naši meji itd. Skratka, to je jedro politike, ki je v očitnem nasprotju z Ustanovno listino OZN. Zaradi tega prestopa naš spor, to je spor, ki ste ga nam vsilili, okvir ideoloških razprav in postaja vprašanje, ki je tesno povezano s splošnim vprašanjem sedanjih mednarodnih odnosov, zlasti pa z vprašanjem ohranitve miru. Zategadelj smo navedli ta spor pred Generalno skupščino Združenih narodov. Odgovor g. Višinskega ni nikakor mogoče spraviti v sklad z vlogo, ki jo zahteva za svojo vlado, se pravi, z vlogo iskrenega pobornika mirolnosti in dobrih sosedskih odnosov med narodi, velikimi kakor malimi.

Svetovno javno mnenje ne more priti do nobenih drugih zaključkov. Na zadnji stopnji bo svetovno javno mnenje presojalo dejanja in besede nas vseh.

Na to izjavo jugoslovanskega delegata Beblerja je Višinski odgovoril kakor po navadi. Zavedajoč se, da nima dokazov, je Višinski dejal, da noče razpravljati z jugoslovanskim delegatom, predvsem pa ne želi razpravljati o vprašanjih, ki jih je sprožila delegacija FLRJ.

Pred volitvami na Tolminkem

Na Tolminkem se pripravljajo na 29. november, dan rojstva Nove Jugoslavije, s tekmovalcem za volitve v krajevne ljudske odbore. Po vseh vseh so živahni predvolivni sestanki, na katerih frontovci zbirajo in predlagajo svoje kandidate.

Tako so na Ljvku ob naši zahodni meji že, ko je sovranski najhuje divjal, izvolili na svobodnih demokratičnih volitvah svoj ljudski odbor, katerega je ljudstvo upoštevalo in delalo po njegovih navodilih, sabotalo pa okupatorjeve župane. Tudi tokrat so med prvimi izbrali za kandidatno listo Antona Hrasta (Kika) in Ivana Medveža (Krnca), oba srednja kmeta, ki sta bila že za časa borbe izvoljena kot predstavnika ljudske oblasti in sta se sedaj prva prijavila za ustanovitev živinorejske kmetijske obdelovalne zadruge. S svojim zgledom sta pritegnila še več drugih malih in srednjih kmetov. Tako bodo na Ljvku v najkrajšem času imeli svoje zadruge. Fronta je predlagala 44 kandidatov in sokandidatov, tako da pride na vsakega desetega prebivalca po en kandidat ali sokandidat. Tako bogate izbire kandidatov v tej vasi niso imeli nikdar, ne v času Avstrije in ne za Italije. V predvolivnem tekmovalstvu so vsačani obnovili tudi mlekarstvo na Ravni, ki je že pričela obratovati, izročili prometu novo cesto Jevšček-Livak. Na področju krajevnega odbora Livek so v prid skupnosti frontovci napravili okrog 8000 prostovoljnih delovnih ur, čeprav šteje vas s svojimi prireki le 450 prebivalcev. V tem času so odprli tudi zadržno krojaško delavnico.

V Loghah, majhni gorski vasi, pa so sestavili kandidatno listo brez sodelovanja zavednih frontovcev in bi se tako skoraj vrnilo ljudje, ki niso nikdar prispevali v narodnoosvobodilni borbi in tudi danes niso pripravljeni sodelovati pri graditvi socializma. Zavedni vsačani so zahtevali, da se namesto teh predlagajo za kandidate takšni ljudje, ki bodo res delali v interesu ljudstva. Tudi v Cezgoh so živahno razpravljali in izbirali najboljše kandidate. Kmetje zadružniki so se ob tej priliki zabljujili, da bodo do volitev pridobili za vstop v kmetko obdelovalno zadruzo vsak po nekaj vsačevanov. Na Zagi je poskušal motiti predvolivno zborovanje nek nekak iz sosodne vasi Sprenice, ki so ga prijeli in vrgli kratko-

malo skozi vrata, potem so mirno nadaljevali zborovanje ter se zedinili za najboljše kandidate. Ni jim pač bilo vseeno, koga bodo volili: prijatelja ali sovražnika socializma. Sličen primer se je zgodil v Svinah. Zatem, ko je tajnica vsakega odbora Osvobodilne fronte Pepca Kranjc predlagala kandidatno listo, so vsaki spekulant poskušali prodati s svojimi ljudmi, za kar se je posebno potegoval Ivan Kranjc (Stajs), največji kmet v vasi. Končno so se le pomirili in izbrali na kandidatno listo najbolj predane ljudi. »Kolo časa se vrti naprej«, so vsačani dejali ob zaključku zborovanja.

Predvolivno tekmovalstvo je razbujalo tudi kulturno delo na vasi. V Idriškem so na primer v tem času ustanovili kulturno izobraževalno društvo »Partizana« v katerega je vstopilo 60 rednih članov. Za predsednika društva so izvolili Ivana Kurinčiča (Lorenčiča) in še 12 najboljših vsačevanov v upravni odbor. Med temiti tudi 55-letnega Ivana Manfreda (Gompa), ki se je ves čas, tudi pod fašistično Italijo, potegoval za kulturne pravice Slovencev, živčnih v teh krajih.

Mnogo slovenskih knjig in godbene instrumente so vsačani ohranili na podstrešjih še od bivšega bralnega društva, ki so ga italijanski fašisti ukiniteli pred dobrimi 25 leti. Tedaj je fašistični tajnik tega področja Nuzzi zahteval, da se mora godbeni krožek vključiti v italijansko fašistično društvo »Dopolavoro«, Franc Kurinčič, takratni predsednik slovenskega društva, pa je to zahtevno energično odbil. Sledile so represalije proti zavednim Slovincem. Mnogo jih je bilo aretiranih in so dolga leta hiral v zaporih. Nekateri pa so odšli čez veliko lužo, kjer so aktivno sodelovali med ameriški Slovenci. Sedaj pa so se vrnil v svobodno domovino, kjer pomagajo graditi socializem.

J. P.

Tudi žene kandidirajo

V koštanskem okraju kandidira 25% žena. Na kandidatnih listah je 82 žene kandidat, 114 namestnic, sokandidat je 88 in 145 namestnic. Zlasti dobro delajo pred volitvami žene v krajevnem ljudskem odboru Družmirje, kjer odbor AFZ tesno sodeluje s krajevnim ljudskim odborom tudi pri reševanju gospodarskih vprašanj. V Družmirju kandidirajo med 13 kandidati tudi 5 žena. V krajevnem ljudskem odboru

Salek kandidirajo žene, od katerih sta dve že v sedanjem odboru izkazali kot dobri odborniki.

Na plenumu okrajnega odbora AFZ v Gorici so žene razpravljale o predvolivnih pripravah, v zvezi s tem o dolžnostih žena pri odkupih mleka, jaje itd. Tudi v izobraževalne tečajne so se žene goriškega okraja prijavile in so se nekatere vasi, kakor n. pr. Kostanjevica in Smarje, vključile 100-odstotno. Žene v tem okraju uspešno tekmujejo pri graditvi zadružnih domov.

Pred volitvami se žene v mariborskki oblasti polnoštevno udeležujejo tudi protestnih zborovanj. Doslej je zborovalo okrog 13.800 žena; vseh je bilo 105 zborovanj, izmed katerih so dobro uspeli zlasti v obmejnih krajih slovenjraškega okraja.

Na Rakeku

Rakovčani pri sestavljanju kandidatne liste niso pozabili tov. Frančiška Kranjc, saj je ena med najboljšimi ženami na Rakeku. Vso dobro svojega življenja se je morala trdo boriti za svoj življenjski obstoj. Od l. 1942 je vsestransko pomagala našim borcem z zbiranjem raznega materiala, hrane itd.

Po osvoboditvi je bila v raznih odborih množičnih organizacij. Pri zadnjih volitvah v krajevne ljudske odbore je bila izvoljena kot poročevalka posebno zanimiva. Poleg tega je tajnica krajevnega odbora AFZ in je tudi pri tem zelo delavna. Žene z Rakeka zna tako pridobiti, da se lahko kosajo s svojim delom z drugimi vsaškimi aktivki. Zato jo imajo žene tudi radi in prav zaradi tega zaslug jo bodo delavni Rakovčani ponovno volili v KLO, ker so prepričani, da bo tov. Francka še naprej nesebično delala za skupnost in da bo tako njihov novi odbor dosledno in pravilno izvajal vse naloge.

Se več takih žena bo v okraju Poštojna prišlo pri prihodnjih volitvah v krajevne ljudske odbore, kjer bodo kot enokopravne državljanke vestno izvrševale svoje naloge v korist skupnosti.

Za boljše delo komisij ljudske inspekcije

Zaradi reorganizacije in boljšega dela ljudskih inspekcij je pri zveznem odboru Ljudske fronte Jugoslavije zasedal plenum komisij za ljudsko inspekcijo, ki so se ga udeležili predstavniki vseh republik razen Crne gore.

V nekaterih republikah so šele v avgustu volili ljudske inspekcije, volitve pa še niso izvedene v vseh osnovnih organizacijah Ljudske fronte in tudi ne pri vseh sindikalnih podružnicah. V osnovnih organizacijah Ljudske fronte so izvolili nad 61.600 ljudskih inspektorjev, med njimi 6200 žene, v sindikalnih podružnicah pa 16.075 inspektorjev, od tega 2170 žene. Uspehi, ki so jih dosegle skupine ljudske inspekcije v Sloveniji, Srbiji ter Bosni in Hercegovini kažejo, da je dala ljudska inspekcija v kratkem času veliko pomoč ljudskim oblastem pri odkrivanju in odpravljanju številnih nepravilnosti v gospodarstvu.

V Beogradu in v drugih mestih Srbije so skupine ljudskih inspektorjev odpravljale v prvi vrsti nepravilnosti pri razdeljevanju potrošniških nakaznic, po vseh v Srbiji ter v Bosni in Hercegovini pa so ljudske inspekcije predvsem razkrinkavale spekulante ter odpravljale razne nepravilnosti v trgovinah. Skupine ljudskih inspektorjev pri frontnih organizacijah v Sloveniji so izvedle nad 500 pregledov, od tega v trgovinah nad 250, 125 pa v menzah in gostinskih obratih.

Delo ljudske inspekcije v drugih republikah ni zadovoljivo. V Hrvaški in Makedoniji mnogo komisij in skupin ljudske inspekcije še ni organizirano, zato ljudske inspekcije še niso imele posebnih uspehov.

Na plenumu komisij ljudskih inspekcij so sprejeli važne sklepe za nadaljnje delo in določili konkretne naloge skupinam ljudskih inspektorjev. Predvsem je bilo poudarjeno, da je treba zboljšati organizacijo in poživiti delo komisij ter tudi skrbeti, da v komisijah

ne bo stalnih sprememb in da bodo v njih zastopane vse množične organizacije.

Skupine ljudskih inspektorjev morajo napraviti svoje plane in pri tem upoštevati najnujnejše potrebe in razmere na terenu. Prav tako je važno, da polagajo skupine ljudskih inspektorjev račun o svojem delu. Ker so žene v neposrednem vsakdanjem stiku s trgovskimi podjetji ter z otroškimi ustanovami je treba v inspekcije izvoliti tudi najboljše aktiviste, ki s svojim dosedanjim delom pokazale, da lahko izpolnijo naloge, ki jih določa uredba o ljudski inspekciji. Stevilo žena v skupinah ljudske inspekcije je premajhno.

Da bi komisije in skupine ljudske inspekcije izpolnile po uredbi določene naloge, je treba čimprej izvesti volitve v vseh organizacijah Ljudske fronte in sindikalnih podružnic, kjer jih še ni bilo. V organizacijah, kjer volitve niso bile pravilne, je treba izvesti revizijo in pri volitvah izvoliti ljudi, ki uživajo zaupanje ljudstva.

Delež makedonske mladine pri delovnih akcijah

Pri graditvi največjih objektov tretjega planskega leta — avtomobilske ceste in Novega Beograda je delalo iz Makedonije 12.215 mladincev in mladink. Tako je Makedonija poslala na ta velika gradišča nad 1100 svojih članov več, kakor je bilo določeno po planu. Pri delovnih akcijah so se izkazali tudi mladi člani narodnih manjšin. Od makedonskih mladincev, ki so se vrnili z dela na zveznih gradbiščih, je bilo 186 udarnikov, nad tisoč pa povaljenih. Med 47 mladinskimi brigadami, ki so se vrnile z dela, jih je bilo 44 razglašanih za udarne. Dve med njimi sta bili v dveh mesecih razglašeni za udarne petkrat, 12 drugih pa štirikrat.

Nove obdelovalne zadruge v Vojvodini

V zadnjem času se v vseh okrajih Avtonomne pokrajine Vojvodine čuti živo zanimanje kmetov za ustanavljanje novih in širjenje starih obdelovalnih zadrug. Samo v štirinajstih dneh od 1. do 15. oktobra je bilo osnovano in registrirano 10 novih obdelovalnih zadrug. Skupno je bilo v Vojvodini od 1. septembra do 20. novembra ustanovljenih 32 obdelovalnih zadrug. Poleg tega pa dosega v Vojvodini dnevno velike uspehe tudi pri širjenju in organizacijskem utrjevanju starih zadrug. Tako je v obdelovalne zadruge okraja Bačka Topola doslej stopilo 241 gospodarstev, v okraju Bečej 273, v okraju Kula 222, v okraju Novi Sad 435, v okraju Vršac 244, v okraju Pančevo 135 in v okraju Jaša Tomić 165 itd. Ko sprejemajo nove zadružnike, pazijo zadruge na vsakega posebnca. Tako so zadruge v okraju Kovin dosledaj od 260 gospodarstev, ki so prošila za vstop, sprejele samo 50 gospodarstev, med tem ko so jih v okraju Begejci zavrnili 127.

Sedaj so v Vojvodini skupno 702 obdelovalnih zadrug, v katerih je čez 90.000 gospodarstev.

Razstava zgodovinskih predmetov iz narodno osvobodilne vojne

Mestni odbor Zveze borcev NOV v Celju bo odprl ob šesti obletnici rojstva FLRJ dne 29. novembra ob 9. dopoldne v mali dvorani Doma Osvobodilne fronte razstavo zgodovinskih predmetov (tiska, fotografije in ostalega) iz narodno osvobodilne vojne.

Vabimo predstavnike vseh množičnih organizacij in drugih forumov, kar tudi vse zainteresirane, naj se udeležijo slavnostne otvoritve. Razstava bo odprta do 4. decembra vsak dan od 9. do 17.

Mestni odbor Zveze borcev NOV Celje

KULTURNI PREGLED

»Obzornik«, mesečnik za ljudsko prosveto št. 8-9

Glede na široko območje, v katerem ima mesečnik za ljudsko prosveto opraviti svojo nalogo bodisi za kulturni dvig našega delovnega človeka kakor za splošno vzgojo naših delovnih kadrov, je »Obzornik« v svoji sedanjosti podoben opornik v visini in široko rastoče graditve socializma v Sloveniji. Če povrsen pregled teh dveh števil pove, da združuje ta mesečnik v sebi najtehtnejše tvorbe za prosvetno preobrazbo življenja tako v mestu kakor na deželi, v tovarni kakor na polju in da ga ni področja, na katerem se ne bi skušal uveljaviti in dati ljudskim prosvetnim delavcem poleg pobud in smernic tudi široke osnove njihovega ne malo odgovornemu delu.

V ta dvojni zvezek »Obzornika« uvede Otona Zupančiča močnega pesem »Korotan« v srcu, pesem, ki te ob spominu na našo Korosko vsega prevzame in ti vzvalovi kri nad storičeno nam krivico v največji meri po krivdi tistih, ki so še včeraj dvigali zastavo svobode tudi malih narodov, a so jo za nekaj piličih grošev prodali in z njo del telesa našega naroda. Vladimiru Nazoru, letos umrlemu hrvaškemu pesniku in partizanskemu borcu, posveča Branko Rudolf toplo

pisani spominski članek, ki ga dopolnjuje nekaj pesmi velikega pokojnika. »Sest tisoč kilometrov po Jugoslaviji« je naslov daljšemu spisu Ernesta Adamiča, v katerem je začel prikazovati boj za ustvaritev dokumentarnega filma o gradnji nekaterih velikih hidrocentral in o melioracijah v tretjem letu petletke. Zanimiv je sestavek I. T. »Marin Držić in njegov Dunđ Maroje«, podoba dubrovnske družbe v 16. stoletju. Ivan Zorman je pripeljal članek »Umetnostne galerije«, tehten po razčlembi teh kulturnih ustanov in zaradi njihovega velikega pomena za našo upodabljačo umetnost. Lepo te preseneti odlomek iz romana ameriškega pisatelja Erskina Caldwell »Hrup julija meseca«. V članku »Informbirska kampanja in filma« razodeva I. T. kako je s tujim filmom v Sovjetski zvezi, v informbirske države in pri nas. »Kulturno življenje Slovkov v Jugoslaviji« je članek Ivana Tomlinca, iz katerega spoznamo, kako široke možnosti za gospodarski, socialni in kulturni razvoj nudi naša država tej narodni manjšini. Jan Liska ima izbrpno poročilo »Tekmovanje amaterskih igralških družin«, ki je važno glede na njih kategorizacijo. Anton Polenc pi-

še »Zakaj je potrebno znanje naravoslovja«. Iz članka Tite Sojar »Mičurin — zmagovalac nad naravo« izve-mo dokaj nazorno, kako ustvariti lastnosti, ki jih doslej znane rastline nimajo. Borut Režek je prispeval zanimiv sestavek o nafci, Vlado Jarc pa aktualen članek o prečtem vprašanju »Pomoč sindikatov vasi«; članek za deva vse tiste organizacije v Sloveniji, ki niso povsem doumele, kakšna naj bo njihova prvenstvena pomoč pri socialistični preobrazbi podeželja.

O delu Ljudske knjižnice v Skofji Loki poroča Br. B. ter prikaže njen razvoj. Zanimiva in poučna so poročila o naših ljudskih odrh. O »Tar-tuffu« na odru sindikalnega gledališča v Kočevju poroča H. Na podlagi opažanj na tekmovaljih za kategorizacijo piše o sceni na ljudskih odrh B. H.; o režiserskem in igralškem tečaju v Mariboru poroča H.; o Molieru na guštanjskem odru pa V. K.

Velika skrb je v tem zvezku posvečena našim lutkovnim odrom, lutkovnim tečajem, izdelovanju lutkovnih glavic iz lesa, oblekam za ročne lutke, o čemer z dobrim znanjem piše V. K. in bodo ti sestavki koristni vsem, ki se zavedajo velikega pomena lutkarstva zlasti za vzgojo predšolskih otrok. Prav tako nam prikaže V. K. pomembno delo naše Koncertne poslovalnice.

S tehtno, kritično besedo poroča v članku »Z našimi filmskimi platami o

predvajanih filmih Bogo Pregelj, sledi pregled važnejših člankov o filmih v naših dnevniki in tednikih, s čimer je zlasti ustrezno našim filmskim krožkom.

Med Poročili poroča Jat o dvodnevnem dopisnem tečaju Narodne milice v Ljubljani; o ustanovitvi SKUD »Tome Sifrera« v Skofji Loki poroča Br. B.; o prosvetnem življenju po frontnih brigadah V. T.; isti piše pa še o SKUD »Lojze Hochkraut«.

Iz Kronike spoznamo po prizadevanju I. T. založniško dejavnost v prvi polovici letošnjega leta v LR Hrvaški, in vsebino prve številke književnega časopisa naše italijanske manjšine »Arte e Laboro«. Povše Jože poroča o prvem pionirskem festivalu Bosne in Hercegovine. V kratkem članku »Sodobno ljudsko prosvetno društvo« ugotavlja V. K. kvaliteten in kvantiteten napredek ljudsko prosvetnega dela v naši državi ob primerjavi tega dela s stanjem v predaprilski Jugoslaviji. Sledi »Pravilnik o tekmovalju ljudsko prosvetnih organizacij na II. kongresu Ljudske prosvete Slovenije« in »Ljudski nagradni natečaj za najboljša daljša književna in glasbena dela ter dela upodablajoče umetnosti. Stevilko zaključuje Josipa Cizija po Božidarju Trudiču uglasbena pesem »Oj, zemljo naša« za mešani zbor in solo tenor.

Tako je ta dvojni zvezek »Obzornika« dostojen dokaz plodnega dela naših ljudsko prosvetnih delavcev, lep

donesek k našemu kulturnemu prizadevanju v boju za dokončno izgraditve socializma v naši državi. Ta bog

Odkup žita in živine

v letu 1950

Dosedanji način planiranja odkupov je zahteval precej administrativnih in tehničnih priprav, ki niso vselej rodile zaželenih uspehov. Uspeh odkupov je bil odvisen predvsem od zavednosti pridelovalcev in doslednega dela odkupnega aparata.

Uredba o odkupu žita v gospodarskem letu 1950/51 se precej razlikuje od podobnih uredb v prejšnjih letih. Po tej uredbi sprejmejo pridelovalci žita že v času jesenske setve obveznost, da oddajo v prihodnjem letu. Osnova za izračunavanje obveznosti niso več površine žit temveč obdelovalna zemlja. Skupnost ne bo več odvisna od volje posameznih pridelovalcev, ker bodo morali ti oddati določene količine in vrste žita, ne glede na to, ali so zasedali zadostno površino in kako so jo površino obdelovali. Pošten in zavedni kmetje ne bodo več živeli v strahu, da jim bodo zaradi napačne politike odkupa odvzeti vsi tržni presežki. Vsi pridelovalci, ki se bodo potrudili, da z intenzivnejšo obdelavo zemlje dosežejo višje hektarske donose in sasejejo dosežajo zapuščene površine, bodo imeli večje tržne presežke, s katerimi bodo prosto razpolagali. Tisti pridelovalci pa, ki so doslej sejali in želi le za sebe, bodo primorani obdelati svojo zemljo v skladu z obveznostmi uredbe in prispevati svoj delež skupnosti, ker jim v nasprotnem primeru ne bo ostalo ničesar za njihove lastne potrebe.

Bistvena sprememba v uredbi o obvezni oddaji živine in prašičev je v tem, da pridejo pod obvezno oddajo vsa gospodarstva. Ta uredba je tesno povezana z uredbi o obvezni reži živine in tako tudi določa oddajo po resnični zmogljivosti gospodarstev. Za obvezno oddajo je možno obremeniti tudi vse tiste kmetke, ki imajo pogoje za reži živine in prašičev in ki so do danes bili brez obvezne oddaje, pa so to izkoristili v špekulativne namene.

Obe uredbi določata, da se površine vinogradov in sadovnjakov ne upoštevajo pri določanju obvezne oddaje. Pri določanju obveznosti za oddajo žita se tudi ne upoštevajo površine zasejane z industrijskimi rastlinami ali zelenjavom, če so gospodarstva sklenila pogodbe za prodajo pridelkov s teh površin s pooblaščenim odkupnim podjetjem.

Ljudskim odborom nalagajo te uredbe zelo važne naloge. Ena teh nalog je ugotoviti količine, ki jih bodo v prihodnjem letu prodale državi kmečke obdelovalne zadruge, zadrugne ekonomije in državna posestva. Ostale količine obvezne oddaje pa je treba razdeliti na privatna gospodarstva. Krajevni ljudski odbori morajo biti seznanjeni z vsemi podatki, na podlagi katerih jim je določen plan odkupa, ta plan pa mora biti razdeljen po posameznih skupinah. Na ta način bodo krajevni ljudski odbori že v naprej opozorjeni, na kakšne presežke je treba računati pri posameznih posameznikih.

Plani, ki jih bodo prejeli krajevni ljudski odbori, bodo razdeljeni po vrstah žita, živine in prašičev. Obenem bodo pri živini in prašičih obveznosti oddaje tudi časovno razdeljene. Te obveznosti bodo morali krajevni odbori prav tako časovno razdeliti na posamezna gospodarstva, da bo tako res zagotovljena redna preskrba.

Izpolnitev odkupnih planov je od-

visna predvsem od pravičnega dela krajevnih ljudskih odborov. Zato so okrajni ljudski odbori dolžni, da seznanijo krajevne odbore do podrobnosti z novimi uredbami. Pri izvajanju uredbe mora v polni meri priti do izraza borba za socializem na vasi ter borbami proti vaškim kapitalističnim elementom in se nikakor ne sme zgoditi, da bi se uredbe izpolnjevale v škodo poštenega delovnega kmeta. Obveznost morajo biti prilagode dejanski zmogljivosti kmečkih gospodarstev. Pri tem je treba upoštevati socialno stanje pridelovalca, plodovitost in lego zemlje, pogoje za obdelovanje zemlje in reži živine, pa tudi to, v kolikšni meri gospodarstvo prispeva h graditvi socializma na vasi z oddajo drugih tržnih presežkov, z raznimi storitvami in prid skupnosti in podobno.

Spregovoriti je treba še nekaj o obvezni oddaji živine. Doslej se ljudski odbori največkrat niso zanimali, kakšna živina prihaja na trg in kako izpolnjujejo pridelovalci svoje obveznosti po uredbi o obvezni reži. Zato je nujno, da se v bodoče z njimi o obvezni oddaji res samo klavna živina, tako da ne bodo ogroženi plani vzreje. Verjetno se bo zgodilo, da nekatera gospodarstva, ki namenoma ne reže zadostnega števila živine, tudi ne bodo imela klavne živine za oddajo. Takim gospodarstvom je treba predpisati oddajo take živine, s kakršno razpolaga. Toda ta živina ne sme iti v zakol, temveč jo mora odkupno podjetje zamenjati za klavno in to predvsem v socialističnem sektorju. Le v primeru, če socialistični sektor ne bi imel možnosti zamenjave, jo lahko zamenjajo za živino pri malih kmetih.

V prihodnjem letu bodo odkupovali tudi mesnate prašiče. S tem bo omogočeno pravičnejše in pravičnejše obremenjevanje gospodarstev. Kajti z obvezno oddajo ptičev bo treba obremenjevati predvsem gospodarstva, ki imajo večji pridelek žita in krmskih rastlin, šibkejša gospodarstva pa z oddajo mesnatih prašičev.

Izkušnje nas učijo, da je bila obvezna oddaja pravilno razdeljena na gospodarstva v tistih krajevnih odborih, kjer so sodelovali pri tem množične organizacije in kjer so o tem razpravljali na zborih volivcev. Tak način dela je edino pravičen in v skladu z načeli ljudske demokracije. Izogibajo se ga samo oni odbori, v katerih se vodijo politiko odkupa vaški močniki, ne pa dejanski predstavniki ljudstva.

Za uspešen odkup je važna tudi praktična pomoč okrajnih odborov krajevnim odborom pri izvajanju uredbe. Pravilno bi bilo, da okrajni odbori v vsak krajevni ljudski odbor pošljejo po enega aktivista, ki bo toliko časa pomagal na področju tega odbora, dokler ne bodo vsi kmetovalci obremenjeni. Ker ni na razpolago dovolj časa, da bi spiske o razdeljeni obvezni oddaji pregledali okrajni izvršilni odbori pred izdajo odločb, naj okrajni ljudski odbori sestavijo več komisij, ki bodo pomagale krajevnim odborom z nasveti. Te komisije bodo na samem mestu odpravljale napake in skrbele za čim širše sodelovanje partijskih in množičnih organizacij pri tem pomembnem delu. J. I.

Moka po izbiri od decembra dalje

po vsej Sloveniji

Po odredbi ministrstva za trgovino in preskrbo se raztegne delitev moke po izbiri počenši z decembrom od dosedanjih sedem mestnih oziroma krajevnih ljudskih odborov (Ljubljane, Maribora, Celja, Trbovelj, Jesenic, Zagorja in Hrastnika) na vso Slovenijo. Od decembra dalje bodo torej lahko kupovali potrošniki zagotovljene preskrbe na določen del svojih krušnih odrezkov vse vrste moke v razmerju, ki bo za potrebe njihovega gospodinjstva najbolj prikladen.

Razširitev tega novega načina preskrbe z moko oziroma kruhom na nazkazne predstavlja zopet korak naprej v izboljšanje življenjskega položaja naših delovnih ljudi.

Jasno je, da se to povečanje izbire ne bo moglo uveljaviti čez noč, nego postopoma, vendar tako, da se nobenemu potrošniku ni treba bati, da ne bo prišel na svoj račun. Čeprav bo načelno možno, da si nabavijo potrošniki na vse krušne odrezke (z izjemo odrezkov s številko I. in II.) samo moko 0g, je jasno, da bodo taki primeri pač redka izjema. Potrošniki, ki mislijo na potrebe celega meseca, bodo našli sami pravo razmerje med potrebami po enotni ter 90%, 80% in 0g pšeniniški moki. Gotovo pa ne bo odveč, če se potrošniki dobro seznajajo s tabelami, ki so izobešene na vidnem mestu po vseh trgovinah ter pekarnah in iz katerih vidijo, koliko moke te ali one vrste si lahko kupijo na svoje odrezke.

Trgovine in pekarnice naj se pri delu

v decembru okoristijo z izkušnjami iz novembra in naj pomagajo potrošnikom s pametnimi nasveti. Objektivne okoliščine onemogočajo namreč takojšnjo 100% izvedbo teh važnih ukrepov. Zmogljivost naših mlinov in pekarn ter dejstvo, da so se nameščenci v naših trgovinah zaradi dosežanih enoličnosti mlevskih izdelkov navadili na nekakšno togo zagotovljeno preskrbo, sprito katere jim ni bilo treba voditi računa o željah potrošnikov, predstavljata glavni prehodni oviri v nakupovanju moke po izbiri. V mlinih se na primer njihova zmogljivost pri mletju več vrst moke znižata takoj za okrog 25%. Podobno je v pekarnah. Tu zadostna omeniti sledeči primer: v osmih urah speče lahko dober pek 1000 kg enotnega kruha, enako dober pek pa naredi lahko pri istem trudu v 8 urah samo 150 kg peciva.

V zvezi s tem so nove naloge pred ljudmi, ki delajo v naših trgovinah in pekarnah. Gotovo je, da zahteva večja izbira od teh ljudi več dela. Z eno-vmerske izkušnje pa dokazujejo, da marsikdo niso bili preveč navdušeni za večjo zaposlitev, ki jo zahteva izbira. Nekateri ljubljanske trgovine so začele samovoljno predpisovati potrošnikom, koliko odstotkov ene ali druge vrste moke lahko prejmejo. To se pravi: birokracija se je že tako zelo zadržala v miselnosti teh ljudi, da se ne morejo prav prijazni in pravico potrošnikov do poljubne izbire. Takim nevljudskim tovarštem velja opomin, da je tudi tukaj mogoče doseči boljši življenjski položaj samo z večjim naporom in da zahtevamo v tem primeru večji napor od delovnega človeka v

trgovini oziroma pekarni za delovnega človeka.

Ljudski odbori bodo morali razmisлити o tem, ali jim sedanje pekarnice in kadri zadostajo za nove razmere. Ker je bilo za peko enotnega kruha potrebnih manj ljudi in torej tudi manj pekarn, so se strokovni delavci (peki) razbežali in pekarnice zaprle. Naloga krajevnih oziroma mestnih ljudskih odborov bo, da jih sedaj zopet poiščejo. Bilo bi popolnoma napačno, če bi se potrošniki zaradi nezanimanja ljudskih odborov za ta vprašanja ne mogli poslužiti ugodnosti, ki jim jih zagotavlja novi način delitve mlevskih izdelkov in kruha.

Pri vsem tem je seveda potrebno sodelovanje potrošnikov samih. Leti bodo razumeli, da so potrebne nedvomno večmesečne izkušnje, predno je možno v celoti ugotoviti razmerja, ki bodo v skladu z zahtevami potrošnje, in popolnoma ugoditi tem željam. Gledanje za hrbtno ni pot, ki bi vodila k odstranitvi pomanjkljivosti in napak. Kjer ugotovimo potrošniki take napake, naj jih javijo na merodajna mesta (poverjenstvo za trgovino uprave podjetij, sindikalne podružnice in podobno).

Važno je še opozoriti na to, da ne gre pri povečanju izbire za prehodno poskus, kajti za zagotovljeno preskrbo potrebne količine žita ostanje slej ko prej iste. Zato je treba videti v tem trajen ukrep, čigar pomembnosti ne zmanjšuje niti verjetnost, da bo zaradi pomanjkljivosti izkušenj morda v decembru še potrebno upoštevati prednostno pravico večjih industrijskih sredstev in mest.

Delo in uspehi vinogradniške obdelovalne zadruge

Janžev vrh

V goricah radgonske okolice je utihnila pesem klopotev in veselih trgčev. Jesen je spremenila svoje lice, bele gore na severozapadu se naznajo zimo. V Janževem vrhu je postalo tiho. Zadrugni vinogradniške zadruge opravljajo po običajnih okrog svojih bajt zadnja dela: grabijo listje, praznijo skromna repišča in cepijo drva.

V velikih kletah pod masivno zgrajeno zidnico bivaše Kodolčeve vinčarje je več sto hektolitrov letošnjega vina, ki so ga pridelali v zadrugi. Zadrugi kletar je opravil že vsa najnujnejša dela, da bo novo vino, ki ga bo zadruga prodala državnemu podjetju »Vino« v Ptuj, res dobro. Zaradi ugodne jeseni letošnjega vina ni treba sladkati, kakor je to bilo zadnja leta, ko je zadruga izdala lepe denarje za sladkor, saj dosega pridelek do 21 maliganov. Čeprav so pridelali letos za eno četrtino manj kakor lani, bodo vendarle prišli zadrugnički na svoj račun, kajti letošnje vino prekasa lanskoletno po stopnjah alkohola.

Med letom se je zadruga nekoliko povečala. Sedaj meri skupno 98 na zemlji; od tega je 32 ha vinogradov. V jesenskem tekmovanju, ki ga je napovedala zadruga Janžev vrh vsem vinogradniškim obdelovalnim zadrugam v mariborski oblasti, je dosegla lepe uspehe. Od treh zadrugnih brigad se je najbolj izkazala brigada Jakoba Rušana, ki je presegla normo za 184 odstot. Za svoje neumorno delo je

prejela zadruga priznanje na zadrugnem festivalu v Radgoni 16. oktobra kot najboljša v okraju. Za udmare kot najboljše v okraju. Za udmare kot najboljše v okraju. Mart. Pelci, Jakob Ivanec in Stefanija Marinič. Zadruga šteje 60 za delo sposobnih članov, ki so med letom le z velikimi naporom zmagovali vse dele; kljub temu je dala 6 ljudi v frontno brigado za sečnjo lesa. Resno skrb zadrugnikov za obnovu vinogradov dokazuje naslednje številke: leta 1947 so obnovili 60 arov vinograda, lani pa 1 ha 62 arov. O letošnjem planu bodo obnovili 74 arov, z ureditvijo matična 24 arov pa se bodo rešili skrb za kakovosten trsn material. Nadalje bodo posadili 45 arov z breskvami, 1 ha pa s prtičnim sadnim drevjem, s katerim bodo dvignili tudi pomen sadjarstva v zadrugi.

Vodne cisterne, ki so jih zgradili letos, predstavljajo veliko pridobitev. Sedaj bo delo neprimerno lažje in tudi hitreje jim bo šlo od rok; do sledi so morali nositi zadrugnički v času škropljenja vinogradov vodo iz doline. Gradnja novega hleva za 32 glav živine in preureditev enega že obstoječega poslojpa v goveji hlev bosta omogočila tudi razvitejšo živinorejo, za katero ima zadruga ugodne pogoje.

Vprašanje obične je v zadrugi povsem urejeno, brigadni sistem dela z normami pa spodbuja vse zadrugneke k dvigavanju delovne storilnosti. To in dobro vodstvo, ki ga ima zadruga v svojem predsedniku tovaršu Antonu Stajnerju, daje mnogo upanja na ugoden razmah zadrugništva v vsej okolici.

Sedaj posveča upravni odbor vso skrb čim bolj izvedbi izobraževalnega tečaja, ki bo trajal 4 mesece. Tečaj bo dvakrat tedensko v poslojpu zadruge. Zadrugnički v Janževem vrhu pa razpravljajo živahno tudi o volitvah v ljudske odbore. Po novem zakoniku o upravnih razdelitvah Slovenije spada bližnja vas Ptujška cesta, ki ima tudi svojo vinogradniško obdelovalno zadrugo, k zadrugi vasi Janžev vrh. Tako bosta sedaj obe zadruzi lahko tesno sodelovali in postali trdna osnova za socializacijo hribovskih vasi v radgonskem okraju.

Ali bo zadrugni dom v Novi Štifti ostal čez zimo nepokrit? Iz Mozirja smo prejeli obširen dopis, iz katerega povzemamo: V Novi Štifti smo začeli s pripravami za gradnjo zadrugnega doma spomladi 1948. Vsi vaščani smo se strinjali, da nam je zadrugni dom zelo potreben. Gradnja je zlasti letos dobro napredovala, ko je prevzel vodstvo del tovarš Matija Veršnik. Znal je pravilno pridobivati ljudi in kljub raznim težavam je delo napredovalo. Zidarska dela so opravljali zidar Rudolf Pihel in njegov učenec ter partizanski invalid Jože Fale. Med gradnjo so zadrugnički sprevideli, da je prvotni načrt premajhen in so zato sklenili, da bodo dvignili zadrugni dom še za eno nadstropje. Tako bomo pridobili potrebne prostore za razne pisarne.

Dom je končno dozidan. Nad dvorano je že postavljen strešni stol, še teden dni, pa bi bila pokrita močena stavba na prijaznem gričku. Vse vaščane pa je presenetilo, ko jim je nadaljevanje gradnje onemogočil direktor podjetja »Promes« tov. Arlič, ki je uslužbencem lesnega odseka grozil, da jih bo klical na odgovornost ter jim je očital, da z lesom špekulirajo, ker dopuščajo, da se tesan les uporablja za stavbo zadrugnega doma, čeprav plan tesanega lesa še ni izpolnjen. Nič ni pomagalo pojasnjevanje uslužbencev, da so ta les darovali, posekali in izvozili že lani kmetje-zadrugnički sami in da ni v prav nobeni zvezi z letošnjim planom.

Da ne bi imeli kakšnih sitnosti, so bili uslužbenci prisiljeni delo takoj ustaviti. Tesarji in delavci so se razšli in tako stoji zadrugni dom v Novi Štifti dozidan s pol strešnega stola in čaka bližnje zime, ki se s hitrimi koraki bliža. Ta bo uničila trud in delo zadrugnikov, kajti nekaj opeke je slabotno žgane in ne bo kljubovala zimskemu vremenu.

Vprašujemo se kako more omenjeni direktor imeti do gradnje zadrugnega doma tako stališče, ko je bilo že desetkrat poudarjeno, da je treba gradnjo zadrugnih domov podpirati. Zakaj bi material, nabavljen iz lastnih virov, ne smeli uporabljati za gradnjo? V skrbih se vprašujemo, ali nam bo morda les nakazani kje v Kočevju ali v Ptuj, saj nam je znano, da je okrajno gradbeno podjetje dobilo les nakazan v kočevskih gozdovih. Mlekopromet pa je dobil tri kubaške desk iz Ptuja, čeprav se iz Zgornje Savinjske doline izvažajo dnevno tudi do 30 vagonov najrazličnejšega lesa. Spravila lesa iz drugih krajev bi zadrugnički kljub svoji poštenosti ne mogli in bi dom ostal še nadalje brez strehe. Zato smo mnenja, da kdor nam ne more pri tej gradnji pomagati, naj nas vsaj ne ovira.

čega poslojpa v goveji hlev bosta omogočila tudi razvitejšo živinorejo, za katero ima zadruga ugodne pogoje.

Vprašanje obične je v zadrugi povsem urejeno, brigadni sistem dela z normami pa spodbuja vse zadrugneke k dvigavanju delovne storilnosti. To in dobro vodstvo, ki ga ima zadruga v svojem predsedniku tovaršu Antonu Stajnerju, daje mnogo upanja na ugoden razmah zadrugništva v vsej okolici.

Sedaj posveča upravni odbor vso skrb čim bolj izvedbi izobraževalnega tečaja, ki bo trajal 4 mesece. Tečaj bo dvakrat tedensko v poslojpu zadruge. Zadrugnički v Janževem vrhu pa razpravljajo živahno tudi o volitvah v ljudske odbore. Po novem zakoniku o upravnih razdelitvah Slovenije spada bližnja vas Ptujška cesta, ki ima tudi svojo vinogradniško obdelovalno zadrugo, k zadrugi vasi Janžev vrh. Tako bosta sedaj obe zadruzi lahko tesno sodelovali in postali trdna osnova za socializacijo hribovskih vasi v radgonskem okraju.

Ali bo zadrugni dom v Novi Štifti ostal čez zimo nepokrit? Iz Mozirja smo prejeli obširen dopis, iz katerega povzemamo: V Novi Štifti smo začeli s pripravami za gradnjo zadrugnega doma spomladi 1948. Vsi vaščani smo se strinjali, da nam je zadrugni dom zelo potreben. Gradnja je zlasti letos dobro napredovala, ko je prevzel vodstvo del tovarš Matija Veršnik. Znal je pravilno pridobivati ljudi in kljub raznim težavam je delo napredovalo. Zidarska dela so opravljali zidar Rudolf Pihel in njegov učenec ter partizanski invalid Jože Fale. Med gradnjo so zadrugnički sprevideli, da je prvotni načrt premajhen in so zato sklenili, da bodo dvignili zadrugni dom še za eno nadstropje. Tako bomo pridobili potrebne prostore za razne pisarne.

Dom je končno dozidan. Nad dvorano je že postavljen strešni stol, še teden dni, pa bi bila pokrita močena stavba na prijaznem gričku. Vse vaščane pa je presenetilo, ko jim je nadaljevanje gradnje onemogočil direktor podjetja »Promes« tov. Arlič, ki je uslužbencem lesnega odseka grozil, da jih bo klical na odgovornost ter jim je očital, da z lesom špekulirajo, ker dopuščajo, da se tesan les uporablja za stavbo zadrugnega doma, čeprav plan tesanega lesa še ni izpolnjen. Nič ni pomagalo pojasnjevanje uslužbencev, da so ta les darovali, posekali in izvozili že lani kmetje-zadrugnički sami in da ni v prav nobeni zvezi z letošnjim planom.

Da ne bi imeli kakšnih sitnosti, so bili uslužbenci prisiljeni delo takoj ustaviti. Tesarji in delavci so se razšli in tako stoji zadrugni dom v Novi Štifti dozidan s pol strešnega stola in čaka bližnje zime, ki se s hitrimi koraki bliža. Ta bo uničila trud in delo zadrugnikov, kajti nekaj opeke je slabotno žgane in ne bo kljubovala zimskemu vremenu.

Vprašujemo se kako more omenjeni direktor imeti do gradnje zadrugnega doma tako stališče, ko je bilo že desetkrat poudarjeno, da je treba gradnjo zadrugnih domov podpirati. Zakaj bi material, nabavljen iz lastnih virov, ne smeli uporabljati za gradnjo? V skrbih se vprašujemo, ali nam bo morda les nakazani kje v Kočevju ali v Ptuj, saj nam je znano, da je okrajno gradbeno podjetje dobilo les nakazan v kočevskih gozdovih. Mlekopromet pa je dobil tri kubaške desk iz Ptuja, čeprav se iz Zgornje Savinjske doline izvažajo dnevno tudi do 30 vagonov najrazličnejšega lesa. Spravila lesa iz drugih krajev bi zadrugnički kljub svoji poštenosti ne mogli in bi dom ostal še nadalje brez strehe. Zato smo mnenja, da kdor nam ne more pri tej gradnji pomagati, naj nas vsaj ne ovira.

čaja za ljudske ples v Mariboru. Najboljša taka skupina je v Zrečah. Vsaka od teh skupin je imela že nastope. V predkongressnem tekmovanju bo v Zrečah ustanovljen lutkovni oder. Posebnost zasedanja skupščine je bila v tem, da so skupščino pozdravili pionirji. Pionirski pevski zbor iz Poljčan je zapel v čast delegatom nekaj pesmi, v opoldanskem odmoru pa so nastopile zadrugnice iz Kovčev vasi s prizorom »Kakšno je življenje v zadrugah«. Igro je napisala tov. Zafonikova, zadrugnica, ki je v igri tudi nastopila. Prirodnost, samozavest, veselje in življenjska radost nastopajočih zadrugnic je bil največji dokaz, kako življenje v zadrugi preoblikuje človeka. Besedilo igre in podajanje je bilo tako kot življenje, ki ga vsak dan živijo, bilo polno vedrine. »Nekdaj smo bili vilmčarji«, je dejala tov. Zafonikova, ki je bila v delovnem predsedstvu in izvoljena kot delegat za II. kongres Ljudske prosvete, v diskusiji. »Nismo imeli možnosti, da bi kulturno živeli, saj smo zaslužili komaj toliko, da smo se ohranili. Danes je vse drugače. Danes smo drugačni ljudje, življenje v zadrugi je bogato. Omočenost nam je, da lahko igramo, pojmemo, čitamo, igre pa kar sami napišemo. Danes je naše kulturno delo še skromno, bo pa vsak dan bogatejša, saj se zavedamo, da brez kulturnega dela ne bi bilo lepo.«

R. M.

IZ NABIRALNIKA

Ljudske tehnike

Delavske družine morajo dobiti mleko, ki jim pripada! Naši delavci po tovarnah in gradbiščih imajo poleg zagotovljene redne preskrbe možnost še druge dodatne preskrbe neposredno iz lastnih ekonomij.

Tudi delovni kolektiv hidrocentrale v Vuzenici ima svojo ekonomijo v Gortini, kjer je stalno zaposlenih 17 delavcev. Graditelji iz Vuzenice ne delajo samo na svojem gradbišču. Mnogokrat pohite na svojo ekonomijo. Priidejo tja v Gortino, lepo obdelajo njive, pomagajo pri spravljaju pridelkov, kose travnike in skrbne, da jim njihova ekonomija redno daje povrtnino in druge pridelke. V septembru so dali delavci z gradbišča št. 392 prostovoljnih delovnih ur na ekonomiji. In ne zmanj! V zadnjih mesecih se je dvignila na gradbišču vrednost vsakodnevnih prehrane posameznega delavca za na približno 3900 kalorij.

Toda nekaj delavcev z gradbišča v Vuzenici še vendar močno grize. Delavski otroci in žene potrebujejo tudi mleko. Ekonomija ga jim še ne more dati. Kakor se zdi pa jim ga ne privoščijo okoliški kmetje in tudi krajevni ljudski odbor. Kmetje v Vuzenici in okolici, ki imajo tudi po tri do štiri krave, oddajajo dnevno le neznatne, vsekakor pa premajhne količine mleka. Zato žene v vuzenicki mlekarni ne prejemaajo toliko mleka, kolikor ga jim pripada za dnevno preskrbo. Kadar se pritožujejo, jih v mlekarni dostikrat kratko in malo odpravijo z izgovorom: »Saj vi delavci imate tako vsega zadosti!« Mnoge delavske družine so zato prisiljene kupovati mleko pri kmetih, ki ga jim zaračunajo kar »zmrznor«, najmanj pa po 20 dinarjev za liter. Kdaj bo krajevni ljudski odbor vsaj malo pritisnil take špekulantske kmete, ki ne izpolnjujejo svojih dolžnosti, in kdaj bo glede preskrbe z mlekom pomagal delovnemu kolektivu v Vuzenici.

V zeniškem rudniku dela 30 brigad po Sirotnarovičevem načinu

Zeniški premogovnik, ki se vse leto bori zaradi pomanjkanja delovne sile, bo navzlic temu pred rokom izpolnil letošnji proizvodni plan. K uspehom zadrugnih mesecev je največ pripomogla uvedba dela na več delovnih mestih. V rudniku dela po novem že 30 delovnih brigad. Najboljše med njimi dnevno presegajo normo za 30-60%. Na poziv Partije so prišli v rudnik delati tudi številni partizani in člani sindikatov iz drugih obratov. V rudniku bodo letni plan verjetno izpolnili 10 dni pred rokom.

Ljudska TEHNIKA

Klub v ilegali?

Sel sem na obisk k našim novotovarjem in racionalizatorjem, da bi tudi čitatelj dnevnega tiska spoznal najboljše borce za peletko, ki jih vključujejo organizacije Ljudske tehnike. Osnovne podatke sem dobil na propagandnem odseku glavnega odbora Ljudske tehnike v Ljubljani. Ker je bilo področje v celjskem okraju, sem se oglašil še na pristojnem okrajnem odboru Ljudske tehnike. Tam imajo lepo navado, da delovanje posameznih organizacij nazorno prikazujejo na grafikoni. Postaje mladih tehnikov, klube na vasi, v šoli in tovarni, prav vse sem mogel iz njih razbrati. Izpolnjevanje plana kažejo v stolpcih in skoraj vsi so dosegli rdečo črto, veliko pa jih je to že prekorajilo. Med podatki sem videl označeno tudi Trafopostajo v Laškem. Ker so mi jo vsi pripočeli kot primer marljivega dela članov tamošnjega kluba tehnike, sem se odločil, da jo obiščem.

V kratkih besedah sem skušal obratovodji povedati namen svojega prihoda, ta pa me ni razumel. »Ne vem ničesar«, je bil njegov odgovor. Znova sem mu tolmčal, sedaj bolj na široko. No in spet se nisva razumela. »O klubu tehnike v našem obratu ne vem ničesar. Morda bo kaj vedel o njem tajnik sindikalne podružnice.« Prišel je, razložil sem še njemu. Spet nič! Potem sem jima povedal o tem, kar sem slišal na okrajnem odboru Ljudske tehnike in jima razlagal uspehe njihovih članov kluba tehnike. Tedaj se je obratovodja razgovoril in povedal: »Delavci v našem obratu so res naredili v času Tedna tehnike 110 KW ločilno stikalo, toda da bi bili to člani kluba, ne, to ne, saj pri nas nimamo kluba tehnike! Morda deluje, a jaz ne vem!«

Ko sem se vračal, sem premišljeval o dogodku. Zakaj ima okrajni odbor Ljudske tehnike v Celju registriran klub v Trafopostaji v Laškem? Zakaj poročajo o delu, ki ga niso izvršili člani njihovih organizacij? Odkod vse to? Kje je napaka? To bodo vsekakor rešili odgovorni funkcionarji!

M. B.

Avtomoto dirke v Ljubljani

Avto-moto društvo Ljubljana priredi v torek 29. novembra tradicionalno mednarodno avtomoto dirko po mestu. Ker je to zadnja prireditev v letošnji sezoni, bodo tekmovali vsi slovenski motoristi, ki so v tekočem letu vložili mnogo truda za preureditev svojih strojev. Start bo ob 14. uri.

20 dni pred rokom je Avtomoto društvo »Slander« izpolnilo plan

Avto-moto društvo »Slander« iz Celja si je že v preteklem letu v vztrajnem delu priborilo dve prehodni zastavici. Kot eno najboljših društev v Jugoslaviji prejelo prvo nagrado - radioaparati. V tekočem letu se je odbor zavezal, da bo plan dosegel do Dneva republike. Večina članov je resno zagrabila za delo. Ustanovljeno so krožke in skupine na vasi iz razbitih avtomobilov in motoristov se sestavljali sposobna vožnja. Posebno pozornost so posneli vsi mladi kadrov, ki so plan uspešno izpolnili. Z akcijami na vasi so vzbudili zanimanje za motorizirano obdelovanje zemlje in tako imamo veliko število traktoristov, ki so izšli iz teh tečajev. Posebno vno so pokazali tudi dijaki gimnazije.

Takih odbornikov nočemo,

Mi ne spoštujemo zakonov, amaložnjujejo mnenje ljudskih množic ter mislijo, da so oblast nad ljudstvom.

Hočemo take odbornike,

ki bodo varovali zakonitost in bodo imeli čut odgovornosti nasproti ljudstvu, ki jih je izvolilo, kakor tudi nasproti višji oblasti.

PROSVETA

Okrajna skupščina Ljudske prosvete v Poljčanah

Skupščina dne 12. novembra je prisostvovala 94 delegatov, ki so izvolili okrajni odbor Ljudske prosvete, delegate za oblatni plenum in delegate za II. kongres Ljudske prosvete. V kulturnopolitičnem referatu je tov. Birska Vlado naglasil važnost izobraževanja in kulturnega dviga počeželja, organizacijsko poročilo pa je podala tov. Gerkman Alojzija; diskusanti so živo dopolnili in osvetlili obe poročili.

V okraju je bilo 34 ljudskoprosvetnih svetov, ki zaradi organizacijske šibkosti niso dovolj opravljali svojih vzgojnih nalog, saj so se nekateri ljudskoprosvetni sveti sčasoma skrčili na enega člana. Do takega stanja bo težje prišlo v društvih z voljenimi odbori. Do dneva skupščine je bilo ustanovljenih 23 društev: 5 SKUD in 23 IZUD. Vsako društvo ima vsaj izobraževalni in knjižničarski odsek. Največ aktivnih članov imajo društva v Rog. Slatinji, Oplotnici, Zrečah, Konjicah in Slovenski Bistrici. Stremeti bo treba za tem, da se bo število aktivnih članov povečalo, zlasti bo treba pritegniti v društva več mladine. Igralci in gledalci dobivajo boljše

kriterij glede izbire oderskih del, igralci vse bolj ločijo napredna gledališka dela od nazadnjaških. V letu 1949 je bilo uprizorjenih 84 del. Gledališke družine so igrale zlasti Krape, Gospo ministrico, Pot do zločina, Glavni dobitek, Razvalino življenja, Mlatilnico, Milijon težav, Kralja na Betajnovi, Skopuha, Dva jeziceža, Mladost pod soncem, Jakoba Rudo. Za kategorizacijo igralških družin se je prijavilo 13 družin, ocenjene pa so bile samo 4. Ostale niso pr

TEKMOVANJE ZA JUGOSLOVANSKI NOGOMETNI POKAL

JUTRI POLFINALNE TEKME

Majnopoljske tekmovalne nogometne igre po torku 29. novembra končano, pri čem se bo odločilo, katera izmed treh udeležencev se bosta v finalu borila za pokal maršala Tita. Izmed 147 moških, ki so letos sodelovali v tekmovalni skupini, so bili razdeljeni v tri skupine. Prva skupina, ki jo vodi Titograd, Partizan II. in Crvena zvezda iz Beograda, ter mostovski jugoslovanske vojske letalstva Naša krila. V jutrišnjih polfinalnih tekmah se bodo pomerili Partizan iz Naše krila ter Partizan II. iz Crvene zvezde.

Razena Partizana II. so ostali trije udeleženci: prvi zvezne lige, ki so se pridružili ostalim tekmovalcem mostov, v drugem kotu zaključnega tekmovanja, ko se je 32 udeležencev borilo za častni naslov pokalnega prvaka Jugoslavije. Vsi so brez posebnih težav premagali svoje nasprotnike. Budućnost je izločila mostove. Napredak iz Siska z rezultatom 3:0. Naša krila so premagala Jadran iz Ljubljane 7:0. Partizan II. je zmagal nad Radniškim iz Kragujevca s 4:1. Crvena zvezda na nad zagrebškim Metalcom 3:1.

osminkrat finala je bila borba med sodelujočimi moštvi. Razena Partizana II. je svoja nasprotnika

Dinamo iz Panceva premagala 4:0, so ostala moštva le s težavo izsilila zmage. Partizan II. je imel s Sarajevom težko borbo, ki se je končala 1:0 v korist Beograđanov. Tudi Budućnost je imela s Jedinstvom iz Čakovca dovolj pravih, saj je bil rezultat tekme 2:1. Najboljši hrobo 2:2 zmagal sta vodila moštva Naša krila in Metalca iz Beograda. Tekma se je v rednem času končala s rezultatom 2:2 in tudi podaljšek ni prinesel odločitve. Zrob je bil na koncu našim krilom, ki so se tako plasirala za nadaljnje tekmovalce.

V četrtfinalu so bile borbe prav tako ostre in so se končale celo s presenečenji. V prvi vrsti naj tu omenimo poraz državnega prvaka Partizana z moštvo Naša krila 3:1 in uspeh drugega moštva Partizana, ki je izločilo splitskega Hajduka z rezultatom 4:2. Crvena zvezda je imela za nasprotnika Milicevce iz Zagreba, ki ga je premagala 3:1. Budućnost iz Titograda pa je šele v podaljšku tekme uspelo premagati novosaški Slogo 2:1.

Jutrišnje tekme v Beogradu bodo nedvomno še bolj zanimive od dosedanjih, kajti odločale bodo o vrstnem redu pri najboljših moštveh v pokalnem tekmovanju Jugoslavije.

Priprave za nogometno tekmo

Jugoslavija : Francija

V četrtki so pričeli trenirati nogometaši, ki pridejo v pošto za sestavo državne reprezentance za tekmo s Francijo, ki bo 11. decembra v Florenci igrala iz domačih. Trenirajo jih voditelji moštva bo treniral posebna komisija, v kateri je med drugimi tudi profesor katedre za nogomet Brodič.

Na trening državne reprezentance so bili povabljeni tudi igralci: Mrkušić, Šolarić, Lovrić, Horvat, Čolić, Stanković, Čokorović, L. Jovanović, Atanacković, Kozma, Dakić, Čekovski, I. Janković, Džurđević, Vukosavljević, Mitlić, Pajević, Matosić, Firm, Lazarević. Po nekaj treningih bo prišlo v ožjo izbiro 17 do 18 igralcev, nato pa bodo dokončno sestavili državno moštvo. Bobek in Beara, ki prideja tudi v pošto za sestavo moštva, za sedaj ne bosta trenirala zaradi poškodb.

Francoska nogometna federacija se ni sestavila in objavila seznama igralcev, ki bi prišli v pošto za odločilno tekmo z jugoslovansko reprezentanco. Voditelji francoske reprezentacije so sklenili, da bodo šele na nedeljski tekmi z francosko prvenstvo dokončno določili igralce, ki bodo zastopali Francijo.

Po dosedanjih zaključkih ob dvoma, da bodo nastopili v obrambi Ibrir, March, Bon in Luciano. Od napadalcev prideja v pošto asom Baratte in Baillo. Menijo, da bo v napadu igral član pariskega "Racinga" Quenelle, na desnem krilu pa kapetan francoske reprezentance Prouff. Dokončna postava ne bo določena pred decembrom. Za tekmo je v Franciji veliko zanimanja. V Florenci bo vozilo več posebnih vlakov z navijači.

Bogo Gomolj prvi prvak Slovenije v kegljanju

Pretekli četrtek se je začelo na kegljski Gradčarici v Ljubljani prvo letošnje prvenstvo v kegljanju za leto 1949. Tekmovanje je bilo moštveno in za posameznike. Sodeluje sedem moštven in osem posameznikov.

Tekmovanje je začel tov. Emil Novak, zastopnik PZS Ed. Srpan pa je v kratkih besedah prikazal pomen kegljskega sporta, ki je eden izmed vseh športnih panog najhitrejši razvoj.

Pri tekmovalstvu posameznikov je najboljši predstavljal prvi prvak Slovenije Bogo Gomolj, član mariborskega Poleta, ki je pri sto letih letnega dosegel 859 kegljev, medtem ko je državni reprezentant Likovnik (Zeleni) bil belezil 849 kegljev.

Vrstni red je naslednji: 1. Gomolj 859 kegljev, 2. Likovnik 849, 3. Trboj (Krim) 848, 4. Vidmar (Zel. Mrb)

345. 5. Biljan (Kladivar) 340, 6. Dominik (Papirnik) 333, 7. Florencin (Krim) 323, 8. Rožnik (Predilec) 319 kegljev.

Rezultati doslej odigranih moštvenih tekem so naslednji: Zeleni (Lj) - Predilec 272:232, Kladivar - Polet 262:243, Krim - Zeleni (Mrb) 247:244, Papirnik - Predilec 244:209, Zeleni (Lj) - Kladivar 213:259, Krim - Polet 288:239, Papirnik - Kladivar 278:234, Zeleni (Lj) - Polet 308:294, Zeleni (Mrb) - Polet 269:237.

Nastopno tekmovalje se nadaljuje danes na igrišču Gradčarica z naslednjim sporedom: ob 8. Krim - Predilec; ob 10. Zeleni (Mrb) - Papirnik; ob 14. Polet - Zeleni (Lj); ob 16. Kladivar - Krim; ob 19. Predilec - Zeleni (Mrb); ob 21. Papirnik - Polet.

Drobne zanimivosti

Jugoslavija na svetovnem prvenstvu v hokeju na ledu. Za letošnje svetovno prvenstvo v hokeju na ledu se je doslej prijavilo 11 držav: Poljska, Češkoslovaška, Kanada, ZDA, Švedska, Švica, Belgija, Jugoslavija, Norveška, Francija in Britanija. Pričakujejo, da se bodo prijavile še Nizozemska, Danska, Finska in Avstrija.

Pionirska moštva Odrada, Slovana, Triglav in Zeleni izbirajo naj pridejo v nedeljo ob 9 na igrišče Zeleni (Mrb) zaradi treniranja za sestavo reprezentance proti Mariboru. Opremo je treba prineseti s seboj. NZS, mladinski svet.

Šahovski srečanja ob 4. decembra igrali dvojbo na 50 deskah s študenti ljubljanske univerze.

Šahovski turnir med Zagrebom in Ljubljano na 10 deskah bo 27. in 28. t. m. v Zagrebu. O obeh moštvih bodo sodelovali najboljši šahisti. Poleg njih bosta na osem deskah tekmovali tudi mladinski reprezentanci.

Sah na srednji veterinarski šoli se je v zadnjem času zelo razmahal, pri čemer prednjači drugi letnik. V peto slovo 29. novembra so odigrali turnir, na katerem je zaslužen zmagal Karlož s devetimi točkami. Drugo in tretje mesto si z 8 in pol točke delita Vrančič in Kopač.

Vinarska in sadjarska šola v Skočjanu je premagala moštvo Dijaškega doma iz Koprja 3:3.

Brzoturnir za prvenstvo Koprja v novembru se je končal z zmago Borisa Kermavnerja, ki je dobil 7 in pol točke.

Na brzoturnirju Maribora v novembru je v prvi skupini zmagal Kuvovec, v drugi skupini pa si dele prva tri mesta Cizelj, Merlak in Piberšek.

Boksarji Lokomotive v Avstriji

Boksarji "Lokomotive" iz Zagreba so pretekli eredo tekmovali z moštvom iz Stockera, ki je bilo ojačeno z boksarji iz Korneuburga in Kremisa. "Lokomotive" je izgubila z rezultatom 7:9.

V mušji kategoriji je Woschinger (Avstrija) premagal Stefanka po točkah. Avstrijski prvak v bantam kategoriji Schmeller je premagal Jakovčevića. Jozijo je v pesni kategoriji premagal Hambešsa v prvi rundi s tehničnim knock-outom. V lahki kategoriji je Jugoslovanci strbica, ki je bilo to prvo njegovo mednarodno tekmovalje, v tretji rundi knock-outiral Simec, vendar je sodnik odločil, da se je borba končala neodločeno. Hladni je v welter kategoriji izgubil z Jernalom, ki je nastopil 150:16. Hladni je bil v premoči v vseh treh rundah, vendar je sodnik razglasil za zmago avstrijskega boksarja Schmellerja. Schmeller je v srednji kategoriji premagal Puch sta prote strala pri sodniku nad nepravilno odločitvijo. V srednji kategoriji je Milošević v tretji rundi knock-outiral Schmellerja. Tičič je v polteži kategoriji v tretji rundi knock-outiral Pumnja. V teži kategoriji je 18 kg težji Avstrijec Weber knock-outiral Panjkoto. (Tanjug).

Namizno teniška zveza Slovenije objavlja razpored igranja za pokal FLRJ. Nedelja, 27. t. m.: Krim - Zeleni (Lj) in Brašič-Udarnik; v torek 29. nov.: J. Gregorič - Zmagovalec med Krim - Zeleni (Lj); v sredo 30. nov.: Zeleni (Lj) - Urdnik - Brašič; v zmagovalec dvojboja na Jesenicah. Dvojboji se igrajo v krajih prvinskega društva. Društva naj se takoj dogovorijo za čas igranja. Obtem pozivamo vsa ljubljanska društva, da odigrajo najpomnejše do 4. decembra igraška dvojboja. Poročila pošiljate takoj zvezi.

Smučarji Enostost! Danes ob 14.30 in jutri ob 8 obvezna delovna akcija za vse člane in tekmovalce pri gradnji skakalnice na Galetovem.

KOLEDAR

Sobota, 26. novembra: Zdravica, Radejka, Nedelja, 27. novembra: Vedra, Virgilij.

SPOMINSKI DNEVI

26. XI. 1942 - Ustanovljena VI. proletarska divizija po bitkah pri Bihacu. 26. XI. 1942 - Prvo zasedanje AVNOJ-a pri Bihacu.

26. XI. 1855. - Umrl veliki poljski pesnik Adam Mickiewicz. Njegova pesmi je prevedel v slovenščino dr. Prešeren.

DEZURNA LEKARNA

Centralna lekarna, Tromostje, Trg Franca Prešerna 5.

NEDELJSKA DEZURNA ZDRAVNIŠKA SLUŽBA

Ljubljana: dr. Ivan Logar, Rimska cesta št. 7, telefon 2156, od sobote popoldne do ponedeljka do 8. zjutraj. Celje: dr. Sevek Maksim, Ljubljanska cesta 35, od sobote popoldne do ponedeljka do 8. zjutraj.

Poverjenstvo za industrijo in obrt pri MLO Ljubljana, obveša vse potrošnike, da bodo v nedeljo, dne 27. novembra, odprti vsi brvsko-frizerski obrati od 8 do 12 popoldne.

V NEDELJO, DNE 27. NOVEMBRA, ob pol 11 popoldne bo odprti spominski plošč padlim borcem VIII. terena v Tavčarjevi ulici 4. Vabimo vse člane Zveze borcev za počastitev spomina padlih. 2879-n

Dekanat pravne fakultete univerze v Ljubljani obveša vse svoje izredne slušatelje, da jim je dovoljen izredni izpitni rok, in sicer od 5. do 20. decembra. Pozivamo slušatelje, da vložijo prijave za predmete, iz katerih želijo polagati izpite, brezpogojno do 30. novembra. 1880-n

Opozorjamo na zanimivo predavanje tov. prof. dr. Peterlina o atomski energiji, ki bo v soboto 26. novembra ob 20 v dvorani na Ljubljanske proste v Celju. Vabljeni vsi! 2878-n

Telovadno društvo Ljubljana-Beograd, prireja za svoje članstvo in za članstvo fizikularnih aktivov vsako soboto ob 19, pričenši s 26. novembrom, ure ritmike, ljudskih in družabnih plesov, pod strokovnim vodstvom Vstop v telovadnico samo v copatah. 2881-n

Obveščamo sindikalne organizacije in ustanove (podjetja), ki so planirale v Fizikularnem magazinu nabavo smučel za leto 1949, da jih dvignemo najkasneje do 13. decembra, sicer naročila zapadejo. Smuči prevzemajo v prodajalni II. Dalmatinska ulica 1. s pooblašči mednarodnih organov. 2884-n

Ustanovitev strelske družine VII. terena RLO II. BEZIGRAD, Vabimo vse ljubitelje strelskega sporta, da se udeležijo otvoritve, ki bo v nedeljo 27. novembra ob 9 na stadionu (vhod z Vodovodno c. 1). Političnemu streljanju s petimi streli Vstop prost. Odbor. 2883-n

Putnik organizira v nedeljo 27. nov. smučarski izlet z avtobusom na Pokljuko. Prijave sprejema poslovalnica Putnika v Ljubljani. 2882-n

Študentsko kulturno umetniško društvo Tone Tomšič ima redni občni zbor v nedeljo 27. nov. ob 9 zjutraj na gošpodarski fakulteti. Udeležba za člane obvezna, vabljeni tudi vsi člani podsektorja. Odbor. 2883-n

Planinsko društvo škofja Loka opozarja vse članstvo, da bo redni letni občni zbor v nedeljo 27. novembra ob 9 popoldne v Kulturnem društvu na Spodnjem trgu. Udeležba - dolžnost! 2885-n

ZSJ - Društvo upokoencev LRS vabi vse osebe in rodbinske upokoence Rajona III. Moste, na sestanek v soboto 26. novembra ob 15.30 v hiši Kino dvorani Moste, Selo. Vabimo zaradi živiliških nakazil in volitev pripravljene odbora za ustanovitev podružnice. 2887-n

GLEDALISCE

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

Drama Ljubljana

Sobota, 26. nov., ob 20: Cankar: Za narodov blagor. Zaključena predstava za sindikate. Nedelja, 27. nov., ob 14.30: Cankar: Za narodov blagor. Zaključena predstava za sindikate. Ob 20: Potrdi: Laško in Krefti. Izven. Ponedeljek, 28. nov., ob 20: Cankar: Za narodov blagor. Izven. Torek 29. nov., ob 14.30: Shakespeare: Kralj Lear. Izven. Sreda, 30. nov., ob 20: Cankar: Hlapci. Izven.

V KOMEDIJI »ZA NARODOV BLAGOR« drevi bo igrala Katarina Milčeta, Sarčeva, Matilda Draga Ahčičeva, Helena Vida Juvanova, Miroslava Metka Butarjeva, profesorja Kremzarja Nace Simončič, hišno pri Grozdovih Milava Boljarjeva.

V »KRALJU LEARU« danes večer igra Katarina Milčeta, Sarčeva, Matilda Draga Ahčičeva, Helena Vida Juvanova, Miroslava Metka Butarjeva, profesorja Kremzarja Nace Simončič, hišno pri Grozdovih Milava Boljarjeva.

Sobota, 26. nov., ob 20: Musorgski: Boris Godunov. Gostovanje Ing. Nikole Cvečiča in Miroslava Čangaloviča. Članov beograjske Opere. Izven. Nedelja, 27. nov., ob 16: Puccini: Tosca. Gostovanje Josipa Gostičica. Izven. Torek 29. nov., ob 10.30: Matineja za pianiste. Ob 15: Čajkovski: Evgenij Onjegin. Izven.

Sreda, 30. nov., ob 20: Musorgski: Boris Godunov. Izven.

ZA SOBOTO PREDSTAVO »Borja Godunova« bo danes v prodaji samo 100 sedežev in to galerijskih in ložnih, ter vsa stolišča.

V dnevi od 23. do 30. novembra bodo vse predstave v Operi in v gledališču. Operi v ponedeljek, 28. popoldne ob 15. do 18. v torek in sredo pa popoldne ob 10.30 do 12.30 Narodna za rezerviranje vstopnic za skupinski obisk s področja bodo upoštevane, če bodo dosepla na Upravo SNG: za predstavo v ponedeljek, do nedelje do 10 ure popoldne, za predstave v torek in sredo pa najpozneje do ponedeljka do 12 ure. Preostale vstopnice bodo potem v prodaji pri dnevnih blaginji v Operi.

SENTJAKOBKO GLEDALIŠČE

MESTNI DOM

Sobota, 26. nov., ob 20: A. T. Linhart: Veselje dan ali Matiček se ženijo. Nedelja, 27. nov., ob 20: A. T. Linhart: Veselje dan ali Matiček se ženijo. Predprodaja vstopnic od 10 do 12 in od 15 do 17 pri Državni založbi, oddelek za muzikalijo. Kongresni trg 18 in eno uro pred začetkom pri večerni blaginji v Mestnem domu. - V nedeljo bo predstava večer ob 20. in ne popoldne ob 18. uri.

SKUD MIHA PINTAR, RUSE

Sobota, 26. nov., ob 19.30: Fran Žižek: »Miklova Zala«. Premiera. Nedelja, 27. nov., ob 19.30: Fran Žižek: »Miklova Zala«. Predprodaja vstopnic v petek, 25. novembra od 18 do 20. 2864-n

SINDIKALNO GLEDALIŠČE KOČEVJE

Sobota, 26. nov., ob 19.30: Moliere-Vidmar: »Sola za žene«. Reprija; režija: Smo; insoedacija: Glad. 2866-n

GLEDALISCE SKUD-A »DUSAN JEREB«

26. nov., ob 20: Nušič: Sumljiva oseba. 2862-n

DRAMSKA DRUŽINA BEGUNJE

gostuje na Bledu v soboto, 26. nov., ob 20 z dramo Mirosl. Feldmana v 3. delu. Iz temnih dnij. 2874-n

LUJSKO GLEDALIŠČE CELJE

Nedelja, 27. novembra, ob 15.30: Bratko Kreft: Kraljski komedijanti. Predstava za tretji abonma. 2842-n

SKUD - TONE PREMK SINE - LITJIA

priredi 27. novembra ob 19 v Hrastniku kulturno prireditve s petsternim sporedom. Nastopijo dramatski in pevski zbor, recitatorji in folklorna skupina. 2875-n

SKUD »TONE ŠIFRER«

IN MUZEJSKO DRUŠTVO ŠKOFJA LOKA Sobota, 26. nov., ob 20: Tavčar - M. Vera, Polence: Visokša kronika. Nedelja, 27. nov., ob 20: Tavčar - M. Vera, Polence: Visokša kronika. 2876-n

SINDIKALNO GLEDALIŠČE JESENICE

Ponedeljek ob 9 uri popoldne B. Nušič: Zaljubljeni ostali. Premiera. Režija: Jože Tomazič. Izjava državna gimnazija za gimnazij. Ob 19.30: William Shakespe: Romeo in Julija. Premiera. Slavnostna predstava v počastitev Dneva republike in otvoritev nove vialne na Javorniku. Režija: Jože Tomazič. Scena: Marjan Pliberšek. Torek, 29. nov., ob 19.30: B. Nušič. Zaljubljeni ostali. Reprija. Sreda, 30. nov., ob 19.30: W. Shakespeare: Romeo in Julija. Reprija. 2877-n

RADIO

SPORED ZA SOBOTO

Poročila ob 6.15, 7.00, 12.30, 15.00, 19.00, 22.00, 23.30. Ob 6.30 Jutrjanja telovadba. 6.00 Pesmi borbe in dela. 6.40 Veseli zvoki. Od 7.10 do 8.00 Jutrjanji koncert. 12.00 Opoldanski koncert. Na sporedu: W. A. Mozart: Don Juan (vsestrana) Robert Schumann: Karnevalska suita. 12.40 Pester spored slovenske umetne in narodne glasbe. 13.00 Kulturni pregled. 14.00 Igra Mali an sambi Radia Ljubljana. 14.30 Jezikovni pogovori. 14.40 Koncert mezosopranskega glasbenega tekmovanja, pri klavirju in 15.30. 15.10 Glasbena medijana. 15.15 Fizikularni pregled. 18.00 Glasbene slike. 18.10 Oddaja za pianiste - Partizani pripovedujejo. 18.30 Igra Zabavni orkester Radia Zagreb (Prenos iz Zagreba). 19.15 Koncert pianista Zelenka Marasovića. Kandidata II. zveznega tekmovanja. 20.00 Prenos zaključnega koncerta kandidator drugega zveznega glasbenega tekmovanja. (Prenos iz velike filharmonije dvorane). 22.30 Plesna glasba.

LIJUBLJANA UNION: premiera jugoslovanskega umetniškega filma »Zastava«

slov. dok. film »Bodoči čuvarki neba« - MOSKVA: ameriški barvni film »Ali-Baba in 40 razbojnikov«, slov. dok. film »Putaj zgodovinsko mesto«. - SLOGA: sovjetski film »Za srečo tistih, ki so na morju«. Pregled 8. Predstava v vseh treh kinematografih ob 16.15, 18.15 in 20.15 TRIGLAV: sovjetski film »Mlada garda« II. Hrvatski pregled 6. Predstavi ob 18. in 20. - SSKA: avstrijski film »Dolga pot«, Makedonski mesečnik II. Predstavi ob 18 in 20.

MARIBOR: PARTIZAN: jugoslovanski film Zastava, slov. dok. film »Bodoči čuvarki neba«. - UDARNIK: sovjetski film »Aleksander Parhomenko«, FN. 197. - POBREŽJE: avstrijski film »Otroci Prater«, tednik.

LIJUBLJANA UNION: premiera jugoslovanskega umetniškega filma »Zastava«, slov. dok. film »Bodoči čuvarki neba« - MOSKVA: ameriški barvni film »Ali-Baba in 40 razbojnikov«, slov. dok. film »Putaj zgodovinsko mesto«. - SLOGA: sovjetski film »Za srečo tistih, ki so na morju«. Pregled 8. Predstava v vseh treh kinematografih ob 16.15, 18.15 in 20.15 TRIGLAV: sovjetski film »Mlada garda« II. Hrvatski pregled 6. Predstavi ob 18. in 20. - SSKA: avstrijski film »Dolga pot«, Makedonski mesečnik II. Predstavi ob 18 in 20.

MARIBOR: PARTIZAN: jugoslovanski film Zastava, slov. dok. film »Bodoči čuvarki neba«. - UDARNIK: sovjetski film »Aleksander Parhomenko«, FN. 197. - POBREŽJE: avstrijski film »Otroci Prater«, tednik.

LIJUBLJANA UNION: premiera jugoslovanskega umetniškega filma »Zastava«, slov. dok. film »Bodoči čuvarki neba« - MOSKVA: ameriški barvni film »Ali-Baba in 40 razbojnikov«, slov. dok. film »Putaj zgodovinsko mesto«. - SLOGA: sovjetski film »Za srečo tistih, ki so na morju«. Pregled 8. Predstava v vseh treh kinematografih ob 16.15, 18.15 in 20.15 TRIGLAV: sovjetski film »Mlada garda« II. Hrvatski pregled 6. Predstavi ob 18. in 20. - SSKA: avstrijski film »Dolga pot«, Makedonski mesečnik II. Predstavi ob 18 in 20.

MARIBOR: PARTIZAN: jugoslovanski film Zastava, slov. dok. film »Bodoči čuvarki neba«. - UDARNIK: sovjetski film »Aleksander Parhomenko«, FN. 197. - POBREŽJE: avstrijski film »Otroci Prater«, tednik.

lahko imenitno postreže. Ni ne velika ne majhna. Imu zelo lep stas; obraza pa skoraj se nisem videla zanimati od njene. Morda se bo zdela tisti osebi nekoliko mlada, kajti mislim, da je dopolnila šele devetnajsto leto; a če nima dovolj izkušnje po letih, jo nadomestja izkušnja po nesrečah. Je zelo skromna in nenavadno razodna. Za njeno nedolžno npravnosteno jamcim. Pobožna je, a nikakor ne pobožnjaska. Je preprostega duha, vedre miline, muh nima nikoli.

Imam dve hčeri in če bi ne branile gosposdi Simonovi posebne okolščine, da se ne more nastaniti v Parizu, bi jima ne iskala nobene druge vzgojiteljice; nimam upanja, da bi jima našla tako dobro.

Poznam jo od mladih nog in mi je rasla neprestano pred očmi. Oddod odide dobro opremljena. Stroške za pot in če mi jo vrnejo, celo za nazaj, prevzamem jaz; to je najmanjša reč, ki jo lahko storim zanjo. Nikoli ni zapustila sama Pariza; ne ve, kam odhaja, in misli, da je izgubljena. Na vse mogoče načine jo pomirjam.

Ena sama Vaša beseda, gospod, o osebi, kateri bo pripadala, o hiši, kjer bo prebivala, in njenih novih dolžnostih bo bolj vplivala na njenega duha, kakor vse moje dopovedovanje. Ne zahtevam li preveč od Vaše ljubeznivosti, ko Vas prosim tega? Ves njen strah je v tem, da ne uspe; sirota se skoraj sama ne pozna.

Podzavrljam Vas, gospod, z vsem dolžnim spoštovanjem Vaša prepoznalna in preposlušna služabnica

Podpis: Moreau-Madinova v Parizu, 16. svečana 1760.

PISMO GOSPODA MARKIZA CROISMARSKEGA GOSPE MADINOV

Gospal Pred dvema dnevnoma sem prejel nekaj vrstic, ki so mi naznanile bolezen gosposdine ***. Boli me njena nesrečna usoda in me skrbil njeno zdravstveno stanje. V pomirjenju si izprošam od Vas, da me obveščate o njenem stanju. mi sporočite, za kaj se odloči, skratka, da mi pošljete odgovor na pismo, ki sem ga poslal njej. Ker

CELJE METROPOL: danski film »Sirota Stina«, slov. dok. film »Tvoja lukra«, slov. dok. film »Ivan Cankar«.

KAMNIK: avstrijski film »Kvartet Schrammela, Hrvatski pregled 7. KRAJNJ STORŽIČ: ameriški film »Pijnska luda, Obzorje«. - SVOBODA: nemški film »Kemija in ljubezen«. Sportni pregled 10. JESENICE MESTNI: ameriški film »Sirota na Benju, tednik. Predstavi ob 18 in 20. ur. PTUJ: ameriški film »Tarzanov zaklad, FN 191.

KONCERTI

II. jugoslovanske glasbeno tekmovanje. Danes ob 20 bo v Filharmoniji prvi zaključni koncert zveznega tekmovanja reproduktivnih umetnikov. Koncertni spored sestavljajo razni solisti, pevci in instrumentalisti. Podrobnosti sporeda se bo sproti napovedoval. Opozorjamo na točni začetek ob 20. 2885-n

Drugi zaključni koncert ob priliki II. jugoslovanske glasbeno tekmovanja bo v nedeljo 27. novembra večer ob 20 v Unionski dvorani. Nastopili bodo razni solisti s spremljevalnim orkestrom Slovenske filharmonije pod vodstvom dirigenta Jakova Cipejca. Natančni spored bo napovedoval spoti objavljali. Vstopnice v Knjižarni muzikalij, 2886-n

Za oba koncerta II. jugoslovanske glasbeno tekmovanje je še nekaj vstopnic. Za nocojšnji koncert v Filharmoniji bodo naprodaj vstopnice danes popoldne, za nedeljski koncert v Unioni pa popoldne v knjižarni muzikalij.

Obvestila

OBVESTILO

Narodna banka FLRJ, centrala za LB Slovenijo v Ljubljani, obveša vse komitente in javnost, da na dan 27. novembra posluje normalno. - Iz tajništva.